

บทความวิจัย

เรื่อง กว่าจะเป็นยุทธการเตียนเบียนฟู

โดย

นางสาวณิชกานต์ จำแก้ว

รหัสนักศึกษา 05580725

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสกลนคร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสกลนคร

บทความวิจัย	กว่าจะเป็นยุทธการเดียนเบียนฟู
ผู้เขียน	นางสาวณิชกานต์ จำแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรพร ภู่งศ์พันธ์ุ์
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง กว่าจะเป็นยุทธการเดียนเบียนฟู มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา ยุทธการเดียนเบียนฟู 13 มีนาคม 1954 ถึง 7 พฤษภาคม 1954 และผลกระทบหลังสิ้นสุดยุทธการในปี 1954

ผลการศึกษาพบว่าสถานการณ์การสู้รบระหว่างฝรั่งเศสกับกองกำลังเวียดมินห์รุนแรงขึ้นในปี 1953 โดยกองทัพเวียดมินห์และกองทัพประเทศลาวร่วมมือกันปฏิบัติการถล่มลาวเหนือ (The Upper Laos campaign) เพื่อโจมตีกองกำลังฝรั่งเศส จากเหตุการณ์นี้ทำให้ฝรั่งเศสถูกหลอก และเชื่อว่า กองทัพเวียดมินห์ต้องการยึดครองลาว ส่งผลให้ฝรั่งเศสส่งกองกำลังมาประจำการที่เดียนเบียนฟู เพื่อสกัดไม่ให้เวียดมินห์ขยายกำลังในลาวโดยฝรั่งเศสปฏิบัติตามแผนกาสตอร์ในการเข้ายึดพื้นที่เดียนเบียนฟู และดำเนินการแผนนาวาร์ (Plan Navarre) ของนายพลอองรี นาวาร์ เพื่อป้องกันไม่ให้เวียดมินห์ขยายอิทธิพลในลาว แต่ก็ถูกทำลายด้วยกองกำลังเวียดมินห์ ภายใต้การบังคับบัญชาของนายพลพลัว เหงียน เกียบ ได้ปิดล้อมฝรั่งเศส หลังจากการล้อมนานสองเดือน ที่มั่นของฝรั่งเศสได้ถูกยึดและกำลังฝรั่งเศสส่วนใหญ่ยอมจำนน สงครามอินโดจีนยุติลงด้วยสนธิสัญญาสันติภาพเจนีวา ซึ่งภายใต้สนธิสัญญาฝรั่งเศสยินยอมสละอดีตอาณานิคมทั้งหมด เวียดนามถูกแบ่งเป็น 2 ส่วน โดยใช้เส้นขนานที่ 17 เป็นเส้นแบ่ง สำหรับทางเหนือ ฝรั่งเศสรับรองอำนาจของโฮจิมินห์ ส่วนทางใต้ให้อยู่ภายใต้การดูแลของโงดinhห์เดียมที่ได้รับการช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา และยังมีกระบวนการในสนธิสัญญาอีกด้วยว่า ให้จัดการเลือกตั้งที่ประเทศเวียดนามในปี 1956

คำสำคัญ : ยุทธการเดียนเบียนฟู, เดียนเบียนฟู , ความสัมพันธ์ฝรั่งเศส-เวียดนาม

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่อง กว่าจะเป็นยุทธการเตียนเปียนฟู เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ (INDEPENDENT STUDY)

บทความวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณา ความช่วยเหลือ ความเมตตา และแรงผลักดันของบุคคลจำนวนมาก ผู้เขียนขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.วรพร ภูวงศ์พันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย สำหรับคำชี้แนะ ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่อบทความวิจัยฉบับนี้ รวมถึงตรวจสอบงานในแต่ละครั้งอย่างละเอียด และยังอดทนต่อความล่าช้าในการส่งต่อบทความ

ขอขอบคุณนายพิชยพรรณ ช่วงประยูร (พี่แตม) สำหรับข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนบทความวิจัย ในบางส่วนเนื้อหาที่ผู้เขียนอาจบกพร่อง และคำอธิบายจากการตอบคำถามในแต่ละครั้งที่ เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน

ขอขอบคุณเพื่อนๆแก๊งคนดี(ทีไหน) แก๊งซี่เกียจ และแก๊งลูกหมู สำหรับกำลังใจ คำปรึกษา คำแนะนำ และความช่วยเหลือมากมายต่อผู้เขียน จากความช่วยเหลือที่เป็นพลังให้ผู้เขียน มีกำลังใจ ในการเขียนบทความจนเสร็จ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมสถาบันที่ถามไถ่เรื่องความคืบหน้าของบทความวิจัย ด้วยความห่วงใย

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งสำหรับกำลังใจ ความเข้าใจ และอาหารอร่อยๆ จากพ่อและแม่ ที่ทำให้ผู้เขียนมีแรงผลักดัน และพลังคิด จนบทความวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

บทความวิจัยฉบับนี้เสมือนการผจญภัยครั้งยิ่งใหญ่ของผู้เขียน ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งทำให้ผู้เขียนได้คิด เรียนรู้ พัฒนาความรู้ และเพิ่มความอดทน ความละเอียดรอบคอบ และการคิดอย่างมีระบบ การผจญภัยในครั้งนี้เข้ามาเติมเต็ม และแก้ไขข้อบกพร่องต่อผู้เขียนเป็นอย่างมาก

ผู้เขียนหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

ณิชากรนต์ จำแก้ว

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
กว่าจะเป็นยุทธการณ้เดียนเบียนฟู	1
บรรณานุกรม.....	22
ประวัติย่อผู้วิจัย	23

กว่าจะมาเป็นยุทธการเดียนเบียนฟู

บทนำ

ยุทธการเดียนเบียนฟู เป็นยุทธการสุดท้ายที่มีความสำคัญสำหรับต่อประวัติศาสตร์เวียดนามเป็นอย่างมาก ในช่วงระยะเวลา 9 ปี กับการทำสงครามต่อต้านกับฝรั่งเศสเพื่อเรียกร้องเอกราช ตั้งแต่ ค.ศ. 1946 – 1954 เป็นที่รู้จักกันในชื่อ สงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 (First Indochina War) ทั้งสองฝ่ายต่างสลับกันเป็นฝ่ายได้เปรียบและเสียเปรียบมาโดยตลอด จนกระทั่งถึงศึกขั้นเด็ดขาดที่ฝ่ายฝรั่งเศสพ่ายแพ้อย่างราบคาบ

ย้อนไปในช่วงศตวรรษที่ 17 การเข้ามาของฝรั่งเศสในดินแดนเวียดนามเริ่มแรกไม่ได้มีนโยบายที่จะรุกรานหรือเข้ามาแสวงหาอาณานิคมอย่างจริงจัง เป็นเพียงการเข้ามาเพื่อเผยแพร่ศาสนา และประโยชน์การค้าขาย แต่ในช่วงต้นศตวรรษที่ 18 ลัทธิจักรวรรดินิยมได้แพร่ขยายอำนาจเข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น ฝรั่งเศสต้องการหาที่มั่นเพื่อการค้าขายแบบเดียวกับอังกฤษ ฝรั่งเศสใช้เวลา 75 ปี กระทั่ง ค.ศ.1884 สามารถยึดครองเวียดนามได้ทั้งหมด ฝรั่งเศสได้จัดการปกครองเวียดนามออกเป็น 3 เขต ได้แก่ ตังเกี๋ย (ภาคเหนือ) อันนัม (ภาคกลาง) และโคชินจีน(ภาคใต้)

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ระหว่าง ค.ศ. 1939-1945 ญี่ปุ่นได้แผ่ขยายอิทธิพลทางการเมืองเข้ามาทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลุ่มชาตินิยมบางส่วนชื่นชมในความสามารถของญี่ปุ่นที่เป็นประเทศในเอเชีย สามารถเอาชนะรัสเซียในสงครามรัสเซีย - ญี่ปุ่น (Russo-Japanese War) ระหว่าง ค.ศ. 1904-1905 ได้ ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกที่อินโดจีนเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับยุทธศาสตร์ต่อสงครามในจีน ในช่วง ค.ศ. 1941-1945 รัฐบาลอาณานิคมอินโดจีนและ ญี่ปุ่นต่างแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรในเวียดนาม การกดขี่ชาวเวียดนามจึงเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของชาวเวียดนามยากจนลง ประเทศเวียดนามในขณะนั้นจึงบอบช้ำจากผลของสงครามเป็นอย่างมาก

แม้ญี่ปุ่นพยายามหาหนทางให้ชาวเวียดนามสนับสนุนตน ซึ่งทำให้กลุ่มชาตินิยมบางกลุ่มยินยอมร่วมมือเนื่องจากความเป็นมหาอำนาจทางการเมือง และการเมืองในขณะนั้นของญี่ปุ่น แต่โฮจิมินห์ ผู้นำ พรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนในขณะนั้นไม่เห็นด้วยกับการ

ร่วมมือดังกล่าว นำมาสู่การตั้งสันนิบาตเพื่อเอกราชของชาวเวียดนาม (Vietnam Doc Lap Mihn Hoi-Viet Mihn) หรือขบวนการเวียดนาม (Viet Minh) ซึ่งมีนโยบายในการนำชาวเวียดนามและทุกกลุ่มการเมืองทุกชนชั้นมารวมตัวกัน โดยมีจุดมุ่งหมายคือ การต่อสู้เพื่อเอกราชจากฝรั่งเศสและญี่ปุ่น

ในปลาย ค.ศ. 1944 สถานการณ์สงครามในเอเชียบูรพาเริ่มเปลี่ยนแปลง สหรัฐอเมริกามีท่าทีเป็นฝ่ายได้เปรียบญี่ปุ่น ญี่ปุ่นเองได้เริ่มเคลื่อนไหวกองทหารในเมืองในเวียดนามมากขึ้น ในวันที่ 9 มีนาคม ค.ศ. 1945 ญี่ปุ่นตัดสินใจเข้ายึดอำนาจการปกครองอาณานิคมคืนจากฝรั่งเศส ญี่ปุ่นได้ให้ประเทศเวียดนามมีเอกราชหลังจากนั้นเพียงไม่กี่วัน โดยมีการสนับสนุนจักรพรรดิเบาไต (Bao Dai) เป็นประมุขของเวียดนาม(บัณฑิต เวชสาร, 2517: 85) นอกจากนี้มีการจัดตั้งพรรครัฐบาลที่สนับสนุนฝ่ายตน เพื่อต้องการแรงสนับสนุนจากเวียดนาม แต่การประกาศเอกราชให้เวียดนามไม่ได้ช่วยให้สถานะทางการเมืองของญี่ปุ่นในสายตาของเวียดนามและเวียดนามอีกจำนวนมากดีขึ้น (สุด จอนเจดสิน, 2544)

ในวันที่ 14 สิงหาคม ค.ศ.1945 ญี่ปุ่นประกาศยอมจำนนต่อสงครามโดยไม่มีเงื่อนไข เนื่องจากญี่ปุ่นประสบปัญหาครั้งใหญ่หลังจากสหรัฐอเมริกาได้ปล่อยระเบิดปรมาณูยังเมืองฮิโรชิมา (Hiroshima) และนางาซากิ (Nagasaki) ระเบิดปรมาณูสร้างความเสียหายอย่างมากให้กับญี่ปุ่น ซึ่งในขณะนั้นเป็นช่วงเวลาญี่ปุ่นกำลังพิจารณาเงื่อนไขของฝ่ายพันธมิตร ทำให้ขบวนการเวียดนามเห็นโอกาสการปฏิวัติเพื่อยึดอำนาจจากญี่ปุ่น และในขณะนั้นญี่ปุ่นเองได้ยอมจำนน และยอมรับเงื่อนไขของฝ่ายพันธมิตร ก่อให้เกิดช่องว่างทางการเมืองขึ้นของเวียดนาม ขบวนการเวียดนามและพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนจึงฉวยโอกาสดังกล่าวก่อการปฏิวัติ เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นที่รู้จักในชื่อ “การปฏิวัติเดือนสิงหาคม” (August Revolution) ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างมาก (พิชยพรรณ ช่วงประยูร, 2561: 302) และได้จัดการเลือกตั้งคณะกรรมการเพื่อปลดปล่อยแห่งชาติ โดยมีโฮจิมินห์เป็นผู้นำ ในฐานะรักษาการประธานาธิบดีแห่งรัฐบาลเฉพาะกาล สามารถเข้ายึดเมืองต่าง ๆ ในเวียดนามได้อย่างรวดเร็ว หลังจากนั้นได้ยื่นข้อเสนอให้จักรพรรดิเบาไต ถูกขานนามว่าเป็นจักรพรรดิหุ่นเชิดของญี่ปุ่นได้สละราชสมบัติในวันที่ 23 สิงหาคม ค.ศ.1945 นำมาสู่การล้มเลิกระบบกษัตริย์ในเวียดนาม ประธานาธิบดีโฮจิมินห์ได้ประกาศเอกราชของเวียดนามอย่างเป็นทางการในวันที่ 2 กันยายน ค.ศ.1945 ณ จัตุรัสป่าติญ

เหตุการณ์การยอมจำนนของญี่ปุ่นในครั้งนี้ ส่งผลให้ญี่ปุ่นปฏิบัติตามผลการประชุมที่เมืองพอทสดัม (Potsdam) ขานกรุงเบอร์ลิน โดยมีสาระสำคัญ คือเรื่องการค้าเนินการปลดอาวุธทหารญี่ปุ่น สำหรับข้อตกลงที่เกี่ยวกับเวียดนาม ฝ่ายพันธมิตรได้วางแผนการปลดอาวุธญี่ปุ่นในเวียดนามด้วยการแบ่งเขตโดยเส้นขนานที่ 16 ทำให้เวียดนามถูกแบ่งเป็น 2 ส่วน คือส่วนเหนือเส้นขนานที่ 16 และส่วนใต้เส้นขนานที่ 16 พื้นที่ใน ส่วนเหนือเส้นขนานที่ 16 ฝ่ายพันธมิตรมอบให้จีนคณะชาติรับผิดชอบในการปลดอาวุธญี่ปุ่น ส่วนใต้เส้นขนานที่ 16 อังกฤษเป็นผู้รับผิดชอบในการปลดอาวุธ

ญี่ปุ่น (สุด จอนเจดสิน, 2544: 186) โดยข้อตกลงนี้ประเทศผู้นำฝ่ายพันธมิตรได้จัดการประชุมขึ้นที่เมืองพอทสדם ประเทศเยอรมนี ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1945 ก่อนญี่ปุ่นจะยอมจำนนต่อสงคราม

วันที่ 22 กันยายน ค.ศ. 1945 ฝรั่งเศสได้รับการสนับสนุนจากประเทศอังกฤษ และสามารถเข้ายึดไซ่ง่อนได้สำเร็จ ความตึงเครียดของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลให้กองกำลังฝรั่งเศส และเวียดนามต้องเผชิญหน้ากันทางทหาร ความตึงเครียดปะทุขึ้นจนเป็นการนำไปสู่การสู้รบในที่สุด โดยเริ่มต้นจากการเผชิญหน้ากันระหวางกองกำลังของทั้งสองฝ่ายที่เมืองทาโฮฟอง (Hai Phong) บริเวณเมืองชายฝั่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเวียดนาม ซึ่งทั้งฝรั่งเศสและเวียดนามต่างอ้างสิทธิ์ในการดูแลเรื่องการเก็บภาษี จากเหตุการณ์ฝ่ายฝรั่งเศสกักเรือสินค้าของจีนเอาไว้โดยอ้างกรรมสิทธิ์ในการเก็บภาษีศุลกากรเข้าฝรั่งเศสจึงมีคำสั่งให้ส่งกองกำลังมาโจมตีฝ่ายเวียดนามที่เมืองทาโฮฟองและเมืองต่างๆในภาคเหนือทันที โดยไม่ยอมรับการเจรจาของฝ่ายเวียดนามเพราะฝรั่งเศสอ้างว่าเวียดนามเป็นฝ่ายคอมมิวนิสต์ซึ่งไม่ใช่ตัวแทนที่แท้จริง ของชาวเวียดนาม การปะทะที่เมืองโฮฟองถือเป็นจุดเริ่มของสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 อย่างเป็นทางการ

ในระยะเวลาแรกของสงครามระหว่าง ค.ศ.1947-1949 กองทัพเวียดนามที่เป็นฝ่ายเสียเปรียบเนื่องกองทัพฝรั่งเศสมีอาวุธ ยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัย ทั้งมีประสบการณ์รบมากกว่า แต่เมื่อกองทัพเวียดนามปรับเปลี่ยันมาใช้ยุทธวิธีจรยุทธ์ หรือสงครามกองโจร รวมถึงได้รับการสนับสนุนจากจีนคอมมิวนิสต์และสหภาพโซเวียต ใน ค.ศ.1950 สถานการณ์ได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไป ฝรั่งเศสเริ่มเสียพื้นที่ปกครอง ทั้งสาธารณชนฝรั่งเศสเองก็ไม่สนับสนุนสงครามอีกต่อไป

เมื่อนายพลราอูล ซาลัง (Raoul Salan) ถึงคราวหมดวาระในอินโดจีน นายพลองรี นาวาร์ (Henri Navarre) ได้เข้ามารับตำแหน่งผู้บัญชาการกองทัพฝรั่งเศสประจำอินโดจีนแทน พร้อมกับแผนนาวาร์ (Plan Navarre) มีสาระสำคัญคือ ระยะที่ 1 ระหว่าง ค.ศ. 1953-1954 ฝรั่งเศสจะรวมกำลังพลเท่าที่มีเพื่อรักษาพื้นที่ปกครองที่เหลืออยู่ ทั้งเสริมสร้างกำลังพลของตน และรัฐสมทบซึ่งประกอบไปด้วยรัฐบาลลาว และกัมพูชา ให้มีความพร้อมด้านการปฏิบัติการและอาวุธยุทธโปกรณ์ หลีกเลียงการสู้รบขนาดใหญ่ให้เหลือเพียงการสู้รบขนาดเล็กใช้ยุทธวิธีการรบเคลื่อนที่เร็วเป็นหลักโดยมุ่งเน้นปฏิบัติการเพื่อทำลายแนวรบด้านข้างแนวรบด้านหลังหรือเส้นทางลำเลียงเป็นหลักในระยะที่ 2 ระหว่าง ค.ศ. 1954-1955 กองทัพฝรั่งเศสจะเปิดปฏิบัติการรุกใหญ่เต็มรูปแบบเพื่อยึดคืนพื้นที่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลเวียดนาม (พิชยพรรณ ช่วงประยูร, 2560: 174)

นายพลนาวาร์ต้องการป้องกันประเทศลาว จากการเคลื่อนทัพลำเลียงของเวียดนามเข้าสู่ลาวทางตอนเหนือ โดยพื้นที่เดียนเบียนฟูเป็นชุมทางของประเทศจีน ลาว และเวียดนาม การเข้ายึดพื้นที่ของฝรั่งเศส โดยการส่งพลร่มเข้ายึดครองหมู่บ้านเดียนเบียนฟูตามแผน “ปฏิบัติการกาสตอร์” (Operation Gastor) และก่อสร้างฐานทัพที่มีการป้องกันอากาศ-บก ซึ่งได้รับการประเมินว่า มีความแข็งแกร่งที่สุดในอินโดจีน เนื่องจากฝรั่งเศสได้วางแผนปฏิบัติการและการก่อสร้างเป็นอย่างดี แต่ด้วย

การวางแผนของนายพลโว เหงียน เกียบ (Võ Nguyên Giáp) ผู้บัญชาการกองทัพเวียดนาม การรบด้วยยุทธวิธีปิดล้อมด้วยกองกำลังทหารราบและระดมยิงด้วยปืนใหญ่ ทำให้ท้ายที่สุดกองทัพเวียดนามจึงได้รับชัยชนะเหนือกองทัพฝรั่งเศส

วัตถุประสงค์ในการศึกษามี 3 ประการ คือ ประการแรก ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้เกิดยุทธการเดียนเบียนฟู ประการที่สอง ศึกษาสถานการณ์เดียนเบียนฟู ค.ศ. 1953 - 1954 ประการที่สาม ผลกระทบหลังสิ้นสุดสงครามเดียนเบียนฟู

ความสัมพันธ์ของฝรั่งเศสและเวียดนามก่อนยุทธการเดียนเบียนฟูโดยสังเขป

ฝรั่งเศสเข้ามาในเวียดนามปลายศตวรรษที่ 16 บาทหลวงคณะเยซุอิตต้องการเข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสต์ และในช่วงศตวรรษที่ 17 - 18 จำนวนบาทหลวงที่เข้ามายังประเทศเวียดนามเพิ่มมากขึ้น (อนันต์ธนา เมธานนท์, 2547 : 13) กล่าวได้ว่าชาวฝรั่งเศสกลุ่มหลักที่เข้ามาในเวียดนามนั้นเป็นนักบวชหรือบาทหลวงสอนศาสนา

ในสมัยพระเจ้าชา ลอง (Gia Long) (ค.ศ. 1802 - ค.ศ. 1820) ทรงได้รับการสนับสนุนจากฝรั่งเศส โดยเฉพาะกลุ่มบาทหลวง จากการปราบกบฏเตี๋ยน (Tây Sơn) ซึ่งไม่พอใจระบบการปกครองของจ้าวเหงียน (Chúa Nguyễn) หรือตระกูลเหงียน จนสามารถสถาปนาตนเป็นจักรพรรดิในวันที่ 1 มิถุนายน ค.ศ.1802 ความสัมพันธ์กับฝรั่งเศสในสมัยนี้ถือได้ว่าเป็นฉันทมิตรที่ดีต่อกัน พระราชวังเว้ ป้อมปราการ และอาวุธที่ชาดิงหรือไซ่ง่อนล้วนเป็นผลงานออกแบบและสนับสนุนทางเทคโนโลยีจากฝรั่งเศส โดยแลกกับการเผยแผ่ศาสนาคริสต์ในเวียดนามต่อไป และเป็นการเสริมสร้างอิทธิพลทางการเมืองของฝรั่งเศสในตะวันออกของจักรพรรดินโปเลียนที่ 1 (อนันต์ธนา เมธานนท์, 2547 : 14)

สมัยพระเจ้ามิงหม่าง (Minh Mạng) (ค.ศ. 1820 - ค.ศ. 1841) พระองค์ทรงไม่พอใจชาวตะวันตกอย่างมาก เนื่องจากจุดมุ่งหมายในการเผยแผ่ศาสนาขัดแย้งกับลัทธิขงจื้อ ทรงมีพระราชโองการห้ามเผยแพร่ศาสนาคริสต์ในเวียดนาม กดขี่ และมีการประหารพวกเข้ารีตจำนวนมาก ส่งผลถึงความสัมพันธ์เป็นอย่างมาก และนับเป็นจุดแตกหักของความสัมพันธ์ อาจกล่าวได้ว่าสาเหตุสืบเนื่องจากปัญหาทางศาสนาของบาทหลวงฝรั่งเศสเรียกร้องให้ทางการฝรั่งเศสเข้ามาช่วยเหลือ นำไปสู่การรุกรานของฝรั่งเศสใน ค.ศ.1847

สมัยพระเจ้าตือต๊ก (Tự Đức) (ค.ศ.1847 - ค.ศ. 1883) ทรงเป็นกษัตริย์ เวียดนามพระองค์สุดท้ายที่ได้ปกครองเวียดนามในฐานะรัฐเอกราช พระองค์ทรง ยึดมั่นลัทธิขงจื้อและมีท่าทีต่อต้านชาวต่างชาติและความเจริญสมัยใหม่ สถานการณ์กบฏที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงสมัยพระเจ้าตือต๊ก ปัญหาทางเศรษฐกิจ และความวุ่นวายของสถานการณ์บ้านเมือง ทำให้ฝรั่งเศสเห็นช่องทางและได้เริ่มเข้ามาแทรกแซงโดยการส่งมิชชันนารีเข้ามาให้ความช่วยเหลือและเผยแผ่ศาสนา ก่อนจะเปลี่ยนแผนเป็นนโยบายยึดครองเวียดนามเป็นอาณานิคม ช่วง ค.ศ. 1858 ฝรั่งเศสยกกองทัพมายังบริเวณภาคใต้ของเวียดนาม ฝรั่งเศสส่งกองทัพโจมตีเวียดนามจากทางตอนใต้ และยกกองกำลังเข้า

โคมตีเมืองต่างๆที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงซึ่งอ่อนจนสามารถยึดใหญ่สำคัญไว้ได้หลายแห่ง (เกริกฤทธิ์ เชื้อมงคล, 2558: 201) พร้อมทั้งให้พระเจ้าตือตักเซ็นสัญญาแยกแผ่นดินเวียดนามให้เป็นอาณานิคมฝรั่งเศส นับว่าเป็นการสูญเสียดินแดนให้แก่ชาติตะวันตกเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์เวียดนาม และให้เปิดเมืองท่าทำการค้ากับฝรั่งเศส พร้อมทั้งชดใช้ค่าเสียหายอีกมากมาย (จักรสิน พิเศษสารพร, 2519: 9) นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ฝรั่งเศสได้เข้ามาจัดการหัวเมืองต่างๆ มีการก่อสร้างถนนและตึก รวมถึงสร้างป้อมสำหรับการรบ และยังมีเรือรบเข้าออกเพื่อรักษาหัวเมือง ค.ศ. 1863 พระจักรพรรดิ ตือตักทรงแต่งตั้งคณะทูตนำโดยพานทัยชานเดินทางไปยังปารีสประเทศฝรั่งเศสเพื่อเจรจา ขอคืนแดนที่สูญเสียให้แก่ฝรั่งเศสคืนมาแต่ไม่ประสบความสำเร็จ และใน ค.ศ. 1864 ฝรั่งเศสจัดตั้งอาณานิคมขึ้นในเวียดนามอย่างเป็นทางการ มีชื่อว่า อาณานิคมโคชินจีน (Cochinchina) ในต้นศตวรรษที่ 1870 ฝรั่งเศสเริ่มวางแผนเข้ายึดเข้ายึดเมืองต่างๆในภาคเหนือและภาคกลาง เมื่อพระเจ้าตือตักเห็นถึงสถานการณ์ที่กำลังแย่งลง พระองค์จึงทูลขอความช่วยเหลือจากจักรพรรดิแห่งราชวงศ์ชิง เป็นผลให้เกิดสงครามจีน-ฝรั่งเศส (Sino-French War) ในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1884 ผลของสงครามในครั้งนี้ ฝรั่งเศสสามารถยึดเกาะชายฝั่งตะวันออกและใต้หวันของจีน ส่วนจีนและเวียดนาม สามารถยึดตั้งเกี้ยวและบริเวณฝั่งเหนือของเวียดนาม จึงทำให้ประกาศชัยชนะทั้งสองฝ่ายและเกิดสนธิสัญญาสันติภาพ

แต่ภายหลังจากนั้น 3 ปี ใน ค.ศ. 1884 ฝรั่งเศสยึดเวียดนามได้ทั้งประเทศ และนี่ถือเป็นการสูญเสียเอกราชของเวียดนาม ฝรั่งเศสได้รวมเอาดินแดนทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ โคชินไชน่า อันนัม ตังเกี้ยว และกัมพูชา เข้าไว้ด้วยกันเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. 1887 ส่วนลาวนั้นถูกผนวกเข้าภายหลังสงครามฝรั่งเศส-สยาม ใน ค.ศ.1893 และเรียกดินแดนที่ฝรั่งเศสสามารถยึดครองมาได้นั้นว่า “อินโดจีนฝรั่งเศส” (French Indochina) โดยมีการแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 แคว้น ได้แก่ โคชินไชน่า อันนัม ตังเกี้ยว ลาว และกัมพูชา และยังได้แบ่งเวียดนามออกเป็น 3 ส่วน 2 ภาคระบบปกครอง โดยดำเนินนโยบายแบ่งแยกแล้วปกครอง (Divide and Rule) (บัณฑูร เวชสาร, 2517 : 20) ระบบการปกครองภาคแรกเรียกว่าดินแดนในอารักขามันนัมและตังเกี้ยว ดินแดนในอารักขาฝรั่งเศสยังคงรักษาสถาบันกษัตริย์ ราชสำนัก และขุนนางไว้เช่นเดิม แต่มีนโยบายการปกครองทุกอย่างต้องอยู่ภายใต้ฝรั่งเศส ส่วนการปกครองโคชินไชน่าอยู่ภายใต้การปกครองของฝรั่งเศสโดยตรง โดยรัฐอารักขาต้องขึ้นตรงต่อรัฐบาลกลางที่โคชินไชน่า การดูแลกิจการงานต่างๆ เช่น ความมั่นคง การเงิน การสาธารณสุข การสื่อสาร สาธารณะสุข การค้าและอื่นๆ ขึ้นอยู่กับกระทรวงอาณานิคม โดยรัฐบาลฝรั่งเศสได้แต่งตั้งข้าหลวงใหญ่มาเป็นผู้ปกครอง ความตั้งใจของฝรั่งเศสคือต้องการทำลายเอกภาพของชาติเวียดนาม เพื่อจะได้ง่ายต่อปกครอง ข้าหลวงใหญ่จะปกครองอินโดจีนทั้งหมด มีสภาสูงของอินโดจีนซึ่งประกอบด้วยข้าหลวงและชาวฝรั่งเศสเป็นหัวหน้างานที่สำคัญ การปกครองของชาวเวียดนามถูกจำกัด หรือได้รับมอบหมายให้ทำงานแต่งงานรองๆ ฝรั่งเศสเป็นผู้ดูแลสภาพเสนาบดีเวียดนาม และเสนาบดีแต่ละคนมีที่ปรึกษาฝรั่งเศสกำกับอยู่ ข้าหลวงก็เป็นประธานองคมนตรี (นุชจริน จิตชัย, 2556)

การเข้ามาปกครองของระบบอาณานิคมฝรั่งเศสนำเอาระบบทางการเมือง การศึกษา วัฒนธรรม ค่านิยมแบบตะวันตก และระบบเศรษฐกิจของเวียดนามเข้าไปผูกกับเศรษฐกิจโลก อาจ

กล่าวได้ว่า เป็นการเปลี่ยนแปลงของประเทศเวียดนาม รวมถึงความคิดใหม่ที่แทรกซึมเข้าไปในสามัญสำนึกของประชาชน โดยเฉพาะด้านการศึกษา ฝรั่งเศสต้องการแรงงานมีทักษะเข้ามาทำงานให้กับหน่วยงานต่างๆ ของระบบอาณานิคม จำเป็นต้องมีการฝึกอบรมแบบตะวันตก มีการตั้งโรงเรียนและมหาวิทยาลัยแบบใหม่ โดยคณะมิชชันนารี หรือรัฐบาลของฝรั่งเศส ข้าหลวงใหญ่ปอล โบว์ (Paul Beau) เป็นผู้มียุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาระบบการศึกษาของเวียดนาม มีการวางระบบการศึกษาแบบใหม่ด้วยการจัดตั้งสถานส่งเสริมการศึกษาพื้นเมืองเมื่อ ค.ศ. 1906 (สุด จอนเจตสิน, 2544 : 28) และใน ค.ศ. 1915 ได้ยกเลิกการสอบเข้ารับตำแหน่งแบบขงจื้อ ผลของระบบการศึกษาแบบใหม่ ทำให้กระแสชาตินิยมแพร่หลายอย่างรวดเร็วในหมู่นักศึกษา เป็นเหตุให้มหาวิทยาลัยฮานอย ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงสุดของอินโดจีนถูกฝรั่งเศสปิด และยังเข้าควบคุมการศึกษาอย่างเข้มงวด

ในด้านเศรษฐกิจ การก่อตั้งโครงสร้างทางเศรษฐกิจของฝรั่งเศสก็เพื่อเอื้อประโยชน์แก่บริษัทฝรั่งเศสที่ได้ไปลงทุนกิจการในอินโดจีน อาณานิคมจึงกลายเป็นแหล่งระบายสินค้าของอุตสาหกรรมฝรั่งเศสและยังเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบและแรงงานราคาถูก และยังได้เปลี่ยนแปลงระบบถือครองที่ดินและการผลิตข้าวเพื่อส่งออก ฝรั่งเศสเห็นว่า ถ้าหากสามารถพัฒนาที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงให้ปลูกข้าวได้จำนวนมาก รัฐบาลจะมีรายได้เพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมหาศาล เพราะฉะนั้นภายหลังจากที่ยึดครองโคชินไชน่าได้ ฝรั่งเศสจึงตั้งใจที่จะเปลี่ยนที่ราบลุ่มแม่น้ำโขงให้เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของเอเชีย โดยดำเนินงานที่สำคัญ 2 ประการ คือ การพัฒนาระบบชลประทานขนาดใหญ่ และการจัดการถือครองและพัฒนาที่ดิน กิจกรรมทั้งสองประการส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการถือครองที่ดินอย่างมาก อันนำไปสู่ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมอื่นๆ โดยรัฐบาลอาณานิคมได้เข้าไปจัดการเปลี่ยนแปลงระบบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินในเวียดนามใหม่ จากแต่เดิมที่ดินส่วนใหญ่เป็นสมบัติของส่วนกลางของหมู่บ้านและมีที่ดินเป็นทรัพย์สินส่วนบุคคลน้อย กลายเป็นที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในการครอบครองของของเอกชนที่เป็นชาวฝรั่งเศสหรือชาวเวียดนามที่ร่วมมือกับฝรั่งเศส ทำให้เกิดปัญหาการกระจายการถือครองที่ดินไม่ทั่วถึง ในส่วนของการผลิตข้าวเพื่อการส่งออกแม้จะประสบความสำเร็จ แต่กลับทำให้ชาวนารายย่อยมีฐานะยากจนลง และตกอยู่ในภาวะหนี้สิน เพราะกระบวนการผลิตข้าวผลักดันให้ชาวนาจำเป็นต้องกู้เงินจากนายทุน และเมื่อไม่มีเงินส่งนายทุนเงินกู้ทำให้ชาวนาจำนวนมากสูญเสียที่ดินและเปลี่ยนฐานะเป็นชาวนาเช่า (นุชจริน จิตชัย, 2556)

ความทุกข์ยากของประชาชนถูกซ้ำเติมด้วยการเก็บภาษีแบบไม่มีผ่อนปรนของฝรั่งเศส ชาวนาได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก ชาวเวียดนามไม่พอใจกับการปกครองของฝรั่งเศสเพิ่มมากขึ้น จึงเกิดกลุ่มต่อต้านฝรั่งเศสอย่างจริงจัง

ในระยะแรกคือขบวนการกษัตริย์นิยม หรือ “ขบวนการเกินเรื่อง” (Can Vuong)¹ ในช่วง ค.ศ. 1884 - 1894 เน้นการโค่นล้มการปกครองแบบใหม่ของฝรั่งเศส และฟื้นฟูระบบการปกครองแบบกษัตริย์ ในช่วงทศวรรษ 1900 ชาวเวียดนามบางกลุ่มได้รับความคิดเรื่องการต่อต้านอาณานิคมจากกลุ่มปัญญาชนซึ่งถือผ่านงานแปลของจีนเป็นส่วนใหญ่เพราะฝรั่งเศสได้ปิดกั้นไม่ยอมให้แนวคิดหรือทฤษฎีใดของตะวันตกที่อาจเป็นภัยต่อระบอบอาณานิคมเข้ามาแพร่หลาย ใน ค.ศ. 1904 - 1905 สถานการณ์ญี่ปุ่นได้รับชัยชนะจากการทำสงครามกับรัสเซียชัยชนะของญี่ปุ่นในภูมิภาคเอเชียกลายเป็นแรงบันดาลใจให้ชาวเวียดนามรักชาติรวมตัวกันจัดตั้งขบวนการกู้ชาติเพื่อต่อต้านฝรั่งเศส ยิ่งกว่านั้นยังเกิดการรวมกลุ่มชาวเวียดนามรักชาติที่ร่วมกันต่อต้านฝรั่งเศสด้วยการพยายามก่อกบฏขึ้นโดยปัญญาชนเวียดนามคนสำคัญที่ได้จัดตั้งขบวนการชาตินิยมคือฟานบอยเจา (Phan Boi Chau) (นิชฐนาถ นิลดี, 2555 : 3) อุดมการณ์ของฟานบอยเจานั้นต้องการใช้กำลังต่อสู้กับฝรั่งเศส ซึ่งแตกต่างกับฟานจู้ตริงห์ (Phan Chau Trinh) ที่ต้องการเจรจาหาข้อตกลงร่วมกับกับฝรั่งเศส ถึงอย่างไรก็ตามขบวนการชาตินิยมยังไม่มีประสิทธิภาพพอที่จะต่อสู้กับเจ้าอาณานิคม จึงทำให้ประสบความล้มเหลว ใน ค.ศ.1925 เกิดขบวนการแทนเนียน (Thanh Nien) เป็นขบวนการรูปแบบคอมมิวนิสต์ขึ้น ต่อมา เหงียน ไอ ก๊วก เริ่มเข้ามามีบทบาทโดยเป็นแกนนำในการรวบรวมขบวนการคอมมิวนิสต์ พรรคคอมมิวนิสต์เวียดนาม (Dang Cong San Vietnam) เข้ามาแทนที่ขบวนการแทนเนียน และยังได้ขยายสาขาออกไปในประเทศลาวและกัมพูชา ใน ค.ศ. 1930 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน (Dang Cong San Dong Duong) เพื่อนำประชาชนในอินโดจีนกอบกู้เอกราช

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1939 - ค.ศ. 1945) สงครามครั้งนี้ส่งผลกระทบต่อครั้งยิ่งใหญ่กับการเปลี่ยนแปลงในด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจทั่วโลก รวมถึงประเทศเวียดนามที่เป็นหนึ่งในอาณานิคมของฝรั่งเศสได้รับผลกระทบนี้เช่นเดียวกัน การพ่ายแพ้สงครามของฝรั่งเศสที่ยอมจำนนต่อเยอรมันในครั้งนี้ ทำให้ฝรั่งเศสเผชิญกับปัญหาใหญ่ในทุกๆด้าน เป็นผลให้ประเทศในอาณานิคมได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน

ญี่ปุ่นซึ่งเป็นพันธมิตรกับเยอรมนีและอิตาลีในสนธิสัญญา โรม-เบอร์ลิน-โตเกียว (Rome-Berlin-Tokyo) และเห็นโอกาสที่จะขยายอำนาจเข้ายึดครองอินโดจีนเพื่อเป็นฐานปฏิบัติการทหารในสงครามกับจีนคนชาติและเป็นการเข้าไปยังดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามนโยบาย “วงค์

¹ ขบวนการเกินเรื่อง (Can Vuong) เป็นขบวนการนิยมกษัตริย์ที่ก่อตั้งมาจากเหตุการณ์การสวรรคตของจักรพรรดิคือดึก ค.ศ. 1883 หลังจากที่จักรพรรดิสวรรคตฝรั่งเศสได้แต่งตั้งจักรพรรดิปกครองเวียดนามต่อขึ้นมาในระยะเวลานั้นๆ พระองค์กล่าวคือ ค.ศ. 1884 สถาปนาเจ้าชายฮัมห์ (Ham Nhi) อายุ 12 ปี ขึ้นเป็นจักรพรรดิ ขุนนางผู้ใหญ่ของราชสำนักเวียดนามที่นำโดย ตน ทัด เทเวียต (Ton That Thuyet) ได้ต่อต้านจึงได้ถูกฝรั่งเศสกวาดล้างใน ค.ศ. 1885 จักรพรรดิฮัมห์ได้หนีออกมาอยู่บริเวณกวานบินห์และกวานตริได้ทำการประกาศเรียกร้องให้ผู้นิยมกษัตริย์ทั่วประเทศต่อต้านการปกครองของฝรั่งเศสปรากฏว่าเกิดกระแสต่อต้านขึ้นในทุกภูมิภาคของเวียดนามฝรั่งเศสได้พยายามที่จะปราบกบฏและจับจักรพรรดิฮัมห์เพื่อเนรเทศไปอยู่อัลจีเรีย แต่การจับกุมจักรพรรดิไม่ได้ทำให้การเคลื่อนไหวของชาวเวียดนามหยุดลง ค.ศ. 1894 ฝรั่งเศสเสนอขอทำสนธิสัญญาสันติภาพแต่ในขณะเดียวกันก็ได้ละเมิดสนธิสัญญาชาวเวียดนามจึงกระจายกำลังก่อวาทนาการฝรั่งเศสด้วยปฏิบัติการแบบกองโจร ค.ศ. 1897 ฝรั่งเศสก็ได้ทำสัญญาสงบศึกเป็นครั้งที่ 2 หลังจากนั้นขบวนการต่อต้านก็ถูกปราบและฝรั่งเศสก็เข้าครอบครองดินแดนทั้งหมด ดู เจ็ดเกียรติ อัครถาวร, **ขบวนการคอมมิวนิสต์เวียดนาม** (กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2540) , 37-38.

ไพบูลย์มหาเอเชียบูรพา” (Greater East Asia Co-Prosperity)² (พิชัยพรรณ ช่วงประยูร, 2540 : 19-20) ในช่วงขยายอำนาจของญี่ปุ่นไปยังประเทศจีน ญี่ปุ่นเริ่มให้ความสนใจเวียดนามเพื่อต้องการตัดเส้นทางขนส่งจากเมืองไฮฟอง (Hai Phong) ของประเทศเวียดนามที่เชื่อมไปยังมณฑลยูนนานของจีน เนื่องจากเส้นทางสายนี้มีความสำคัญต่อเวียดนาม ใช้ในการลำเลียงอาวุธ และกองกำลัง จากประเทศจีน นอกจากนี้เขตตั้งเกี่ยว อันนัม และโคชินไชน่า ของเวียดนามอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเป็นแหล่งผลิตและแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญสำหรับกองทัพในขณะทำสงคราม

ขณะที่ฝรั่งเศสถูกเยอรมันรุกราน และได้รับความเสียหายในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 สภาวะสงครามที่เกิดขึ้นทำให้ฝรั่งเศสอ่อนแอ รวมถึงอำนาจในการปกครองอาณานิคมด้วยเช่นกัน ในช่วงระหว่างนี้ญี่ปุ่นได้เข้ามาเจรจาขอใช้ดินแดนเวียดนามเหนือเพื่อประโยชน์ในการทำสงครามกับจีน ฝรั่งเศสไม่อยู่ในฐานะที่จะปฏิเสธได้ จึงได้ทำสนธิสัญญากับญี่ปุ่นเมื่อเดือนสิงหาคม ค.ศ.1940 โดยตกลงว่าญี่ปุ่นจะยอมรับอธิปไตย ขณะที่ฝรั่งเศสจะต้องยอมรับการดำรงอยู่ของญี่ปุ่นในเอเชียตะวันออกเฉียง ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1941 ญี่ปุ่นกดดันให้ฝรั่งเศสต้องทำสนธิสัญญายอมให้อินโดจีนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการทหารญี่ปุ่น ซึ่งหมายถึงญี่ปุ่นสามารถใช้ฐานทัพอากาศ 8 แห่งในอินโดจีนตอนใต้ ทั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่าอำนาจบริหารงานของฝรั่งเศสตกอยู่ภายใต้การดูแลของญี่ปุ่น รวมถึงฝรั่งเศสต้อง ส่งเงินช่วยเหลือให้กับญี่ปุ่น

การเข้ามาของญี่ปุ่นในเวียดนามทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเวียดนามต้องเผชิญกับความเดือนร้อนในภาวะสงคราม เกิดภาวะเงินเฟ้อและขาดแคลนเครื่องอุปโภคบริโภค จากการทำสหรัฐอเมริกาได้ทิ้งระเบิดขีปนาวุธลงบนพื้นที่จะไปยังไซ่ง่อน ฝรั่งเศสและญี่ปุ่นจึงกักตุนอาหารเพื่อทำสงคราม และกระตุ้นให้ขบวนการชาตินิยมในเวียดนามตื่นตัวหนึ่งในขบวนการที่สำคัญคือ ขบวนการเวียดนามห์ ซึ่งจัดตั้งโดยขบวนการคอมมิวนิสต์อินโดจีน ในช่วงสถานการณ์สงครามที่เกิดขึ้น ค.ศ.1941 เหงวียน ไอ กว๊วก และปัญญาชนคอมมิวนิสต์ชาตินิยมได้เดินทางกลับเวียดนามเพื่อร่วมกำหนดยุทธศาสตร์การเคลื่อนไหว และต่อต้านการยึดครองของญี่ปุ่นและฝรั่งเศส รวมถึงการก่อกบฏให้กับประเทศ เหงวียน ไอ กว๊วกได้ประชุมสมัชชาพรรคครั้งที่ 1 สมัยที่ 8 ระหว่างวันที่ 10 ถึง 19 พฤษภาคม ค.ศ.1941 ที่หมู่บ้านป็อบ็ค (Pac Bo) อาณาเขตใกล้กลับพรมแดนจีน ในการประชุมครั้งนี้ได้วิเคราะห์ถึงสถานการณ์สงครามที่กำลังดำเนินอยู่ โดยคาดการณ์ว่าฝ่ายสัมพันธมิตรน่าจะได้รับชัยชนะ ดังนั้นจึงเห็นว่าการต่อสู้เพื่อปลดปล่อยชาติจากการ

² วงไพบูลย์มหาเอเชียบูรพา (Greater East Asia Co-Prosperity Sphere) เป็นความพยายามของญี่ปุ่นที่จะรวบรวมและสร้างแนวป้องกันแห่งชาติเอเชียเพื่อหลุดพ้นจากอิทธิพลของชาติตะวันตก โดยเป็นความคิดริเริ่มของนายพลอะชิโร อะริตะ ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และมีอุดมการณ์ทางการทหารอย่างแรงกล้าที่จะสร้างมหาเอเชียตะวันออก "Greater East Asia" ในระหว่างที่สงครามกำลังดำเนินอยู่นั้น ญี่ปุ่นได้พยายามโฆษณาชวนเชื่อ โดยมีประโยคที่ว่า "เอเชียเพื่อชาวเอเชีย" (Asia for Asians) โดยเนื้อหานี้จะพูดถึงเกี่ยวกับการปลดปล่อยชาติในเอเชียให้หลุดพ้นจากลัทธจักรวรรดินิยม โดยทำการบุกประเทศเพื่อนบ้าน และขับไล่ทหาร อังกฤษ ฝรั่งเศส และอเมริกา ออกจากภูมิภาคนี้. ดู <https://th.wikipedia.org/wiki/วงไพบูลย์ร่วมแห่งมหาเอเชียบูรพา>. วงไพบูลย์ร่วมแห่งมหาเอเชียบูรพา. [ออนไลน์]. 2546 : <http://th.wikipedia.org/wiki/วงไพบูลย์ร่วมแห่งมหาเอเชียบูรพา>. (สืบค้นข้อมูล: 19 เมษายน 2562).

เป็นอาณานิคมซึ่งในการเคลื่อนไหวครั้งนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิวัติโลกและการปฏิวัติในรัสเซีย (Russian Revolution)³ ค.ศ.1917 รวมทั้งปฏิวัติจีน และได้กำหนดยุทธศาสตร์ต่อสู้ขั้นใหม่ 2 ประการ คือ ด้านการเมืองและด้านการทหาร (พิชัยพรรณ ช่วงประยูร, 2540 : 39) โดยมีนโยบายที่จะรวมเวียดนามทุกกลุ่มการเมือง ทุกชนชาติ และทุกคนที่รักชาติและต้องการต่อสู้เพื่อขับไล่ฝรั่งเศส และญี่ปุ่น จึงได้เสนอให้มีการจัดตั้ง “แนวร่วมแห่งชาติ” (United National Front) หรือต่อมาเป็นที่รู้จักกันในชื่อขบวนการเวียดมินห์ (Viet Minh) (นิชฐนาถ นิลดี, 2555 : 23) และยังมีมติให้จัดตั้งกองทัพเวียดนามเพื่อเป็นกองกำลังหลักในการทำสงคราม

ช่วงที่ญี่ปุ่นกำลังจะพ่ายแพ้สงคราม ญี่ปุ่นจึงตัดสินใจยึดอำนาจในเวียดนาม โดย เริ่มด้วยการสนับสนุนองค์กรทางการเมือง เช่น องค์กรกว๋าดาย (Cao Dai) หัวฮาว (Hoa Hao) ญี่ปุ่นหวังว่าองค์กรเหล่านี้จะช่วยดึงชาวเวียดนามให้เข้าร่วมและสนับสนุนการปกครองของญี่ปุ่น ในวันที่ 9 มีนาคม ค.ศ. 1945 ญี่ปุ่นรัฐประหารยึดอำนาจจากฝรั่งเศส และประกาศว่าอินโดจีนสิ้นสุดสภาพการเป็นอาณานิคม ในวันที่ 11 มีนาคม ค.ศ. 1945 ได้เชิญจักรพรรดิเบาไต (Bao Dai) ขึ้นเป็นประมุขของเวียดนาม แต่การบริหารงานที่สำคัญของรัฐบาลจักรพรรดิเบาไตต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของญี่ปุ่น

การยอมจำนนต่อสงครามของประเทศเยอรมัน ในวันที่ 7 พฤษภาคม ค.ศ. 1945 นำไปสู่การสิ้นสุดสงครามโลกอย่างเป็นทางการ ได้มีการหารือเรื่องการจัดระเบียบยุโรปและโลกหลังสงคราม การประชุมที่พอทสดัม (Potsdam Conference) ณ พระราชวังเซซีเลียนฮอฟ (Cecilienhof Palace) เมืองพอทสดัม กรุงเบอร์ลินมีขึ้นระหว่างวันที่ 17 กรกฎาคม ถึง 2 สิงหาคม ค.ศ. 1945 ในช่วงระหว่างที่รัฐบาลญี่ปุ่นกำลังพิจารณาถึงการยอมรับคำประกาศพอทสดัม ก่อนการยอมจำนนของญี่ปุ่น และฝรั่งเศสก็ยังไม่ได้กลับเขามาปกครอง ทำให้เกิดช่องว่างทางการเมืองภายในประเทศ รวมไปถึงประเทศอื่น ๆ ในอินโดจีน ในวันที่ 6 สิงหาคม ค.ศ. 1945 สหรัฐอเมริกาได้ทิ้งระเบิดปรมาณูลูกแรกที่เมืองฮิโรชิมา (Hiroshima) และในวันที่ 9 ได้ทิ้งระเบิดลูกที่ 2 ที่เมืองนางะซะกิ (Nagasaki) ญี่ปุ่นได้รับความเสียหายอย่างหนักจากการทิ้งระเบิดของสหรัฐ และเป็นผลให้ญี่ปุ่นยอมจำนน

หลังจากที่ญี่ปุ่นแพ้สงคราม ขบวนการเวียดมินห์เห็นถึงช่องทางการขับไล่ญี่ปุ่นออกไปจากเวียดนาม แต่ในขณะนั้นจักรพรรดิเบาไตยังคงอำนาจอยู่ในเวียดนาม จนกระทั่งวันที่ 9 สิงหาคม ค.ศ. 1945 มีการรวมตัว ของประชาชนประท้วงตามท้องถนนเพื่อให้จักรพรรดิเบาไตสละราชสมบัติและมอบอำนาจการปกครองให้กับเวียดมินห์ สถานการณ์การรวมตัวของประชาชนในครั้งนี้ขยายวงกว้างมากขึ้น กระทั่งวันที่ 30 สิงหาคม ค.ศ. 1945 จักรพรรดิเบาไตยอมสละราชสมบัติเป็นสามัญชน และ

³ พรรคบอลเชวิคโดยเลนินทำการปฏิวัติอีกครั้งและทำสัญญาสงบศึกกับเยอรมัน พรรคบอลเชวิคโดยเลนินทำการปฏิวัติยึดอำนาจและนำประเทศเข้าสู่ระบอบสังคมนิยมหรือคอมมิวนิสต์ในที่สุด เลนินได้รับอิทธิพลทางความคิดมาจากลัทธิมาร์ก จากหนังสือแคปิตอล ซึ่งเขียนโดย คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) นักปรัชญาชาวเยอรมัน ซึ่งมีใจความสรุปว่า “ประวัติศาสตร์สังคมทั้งหมดที่ผ่านมาล้วนแต่เป็นประวัติศาสตร์ของการต่อสู้ระหว่างชนชั้น” ทุนนิยมเบียดเบียนกำลังแรงงานเพื่อสร้างความกำไรมากมายและบังคับให้ตนเอง ชนชั้นกรรมาชีพจะต้องต่อสู้เอาชนชั้นนายทุนและล้มล้างระบบทรัพย์สินส่วนตัวอันเป็นสัญลักษณ์แห่งความเห็นแก่ตัวและนำประเทศเข้าสู่การปกครองระบอบคอมมิวนิสต์ โฮจิมินห์เป็นผู้นำชาวเวียดนามที่ได้รับอิทธิพลทางความคิดในการปฏิวัติมาจากลัทธิคอมมิวนิสต์อันมีต้นแบบจากรัสเซีย ต้องการประกาศเอกราชจากฝรั่งเศส. ดู น้ำแท้ มีบุญสร้าง. ปฏิวัติที่รัสเซียส่งผลกระทบต่อเวียดนาม. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://collective-changes.org/ปฏิวัติที่รัสเซียส่งผล/>. (สืบค้นข้อมูล: 19 เมษายน 2562).

ยอมยกอำนาจให้กับเวียดนาม การปฏิบัติของขบวนการเวียดนามในครั้งนี้ประสบความสำเร็จ และได้จัดการเลือกตั้งคณะกรรมการเพื่อปลดปล่อยแห่งชาติ โดยมีโฮจิมินห์เป็นผู้นำ ให้ทำหน้าที่เป็นรัฐบาลชั่วคราว ทำให้ประชาชนที่ไซ่งอน และบริเวณใกล้เคียงรวมถึงกลุ่มติดอาวุธสามารถเข้ายึดไซ่งอน และเมืองต่าง ๆ ในเวียดนามได้อย่างรวดเร็ว เวียดนามได้ใช้โอกาสจากการปฏิวัติเดือนสิงหาคมประกาศเอกราชเวียดนามโดยประธานาธิบดีโฮจิมินห์ ในวันที่ 2 กันยายน ค.ศ. 1945 ณ จัตุรัสป่าดิญ และจัดตั้งเป็น “สาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม”

ข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับเวียดนามในการประชุมสันติภาพพอสตัม ฝ่ายสัมพันธมิตร ได้วางแผนการปลดอาวุธญี่ปุ่นในเวียดนามด้วยการแบ่งเขตโดยใช้เส้นขนานที่ 16 ทำให้เวียดนามถูกแบ่งเป็น 2 ส่วน คือส่วนเหนือเส้นขนานที่ 16 และส่วนใต้เส้นขนานที่ 16 พื้นที่ใน ส่วนเหนือเส้นขนานที่ 16 ฝ่ายพันธมิตรมอบให้จีนคณะชาติรับผิดชอบในการปลดอาวุธญี่ปุ่น ส่วนใต้เส้นขนานที่ 16 อังกฤษเป็นผู้รับผิดชอบในการปลดอาวุธญี่ปุ่น โดยข้อตกลงนี้ประเทศผู้นำฝ่ายพันธมิตรได้จัดการประชุมขึ้นที่เมืองพอสตัม ประเทศเยอรมนี ในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1945 ก่อนญี่ปุ่นจะยอมจำนนต่อสงคราม

เหตุการณ์สำคัญก่อนการเกิดยุทธการเตียนเบียนฟู

1. จีน และอังกฤษให้ความช่วยเหลือต่อฝรั่งเศส เป็นการเปิดทางให้กับฝรั่งเศสกลับเข้ามาในเวียดนามอีกครั้ง ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1945 กองทัพจีนคณะชาติได้เข้ามาเวียดนาม เพื่อทำการปลดอาวุธพื้นที่ในส่วนเหนือเส้นขนานที่ 16 ตามข้อตกลงพอสตัม ทั้งนี้การเข้ามาของจีนคณะชาตินั้นทำเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติในคราวเดียวกัน โดยเข้ามาเพื่อหยุดการเคลื่อนไหวของโฮจิมินห์ โดยมีข้อตกลงว่าฝรั่งเศสจะยกเลิกกรรมสิทธิ์ของตนที่เซียงไฮ้และเมืองท่าต่างๆ ส่วนใต้เส้นขนานที่ 16 อังกฤษเป็นผู้รับผิดชอบ นายพลดักลาส เกรซี (Douglas Gracey) แม่ทัพกองทัพอังกฤษได้เข้ามาปลดอาวุธ วันที่ 6 กันยายน ค.ศ. 1945 กองทหารอังกฤษได้เข้ามายังเวียดนามตามข้อตกลงพอสตัม และปูทางให้กับฝรั่งเศสกลับเข้ามาในอินโดจีนอีกครั้ง

2. ฝรั่งเศสเคลื่อนไหวกายในได้แต่งตั้งพลเรือเอกจอร์จ เทียร์ ดาร์จองลิเออ (Georges Thierry d'Argenlieu) เป็นผู้บังคับการสูงสุดประจำอินโดจีนฝรั่งเศส และได้แต่งตั้งนายพลฌาคส์ ฟิลิป เลอแคลร์ (Jacques Philippe Leclere) เป็นผู้บัญชาการกองกำลังนอกประเทศของฝรั่งเศส ประจำตะวันออกไกล (French Far East Expeditionary Corps) (พิชัยพรณ ช่วงประยูร, 2540 : 100) มาประจำการที่ไซ่งอน รวมถึงได้ส่งจอง เซดีล (Jean Cedile) เดินทางมายังเวียดนามภาคใต้ ล่วงหน้า สัญญาฉบับบอกการกลับมาของฝรั่งเศส ฝรั่งเศสเห็นความอ่อนแอของพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีน ซึ่งเหตุผลส่วนหนึ่ง เนื่องจากพรรคคอมมิวนิสต์อินโดจีนมีอำนาจเต็มที่เฉพาะทางภาคเหนือเท่านั้น ส่วนทางภาคใต้เวียดนามก็ยังไม่สามารถยึดครองได้ ถือเป็นโอกาสดีต่อการกลับมาของเวียดนาม

3. ฝรั่งเศสเข้ายึดไซ่งอน นับเป็นการกลับมาอีกครั้งที่ได้รับการสนับสนุนจากอังกฤษ ในขณะที่รัฐบาลโฮจิมินห์ประสบปัญหาทางด้านกองกำลังและความไม่พร้อมทางด้านอาวุธเป็นปัจจัยที่ทำให้รัฐบาลโฮจิมินห์และเวียดนามพยายามหาแนวทางประนีประนอมกับฝรั่งเศสเพื่อที่เวียดนามจะได้มีเวลาเตรียมตัวทำสงครามต่อต้าน ดังนั้นในวันที่ 6 มีนาคม ค.ศ. 1946 รัฐบาลสาธารณรัฐ

ประชาธิปไตยเวียดนามพร้อมรัฐบาลฝรั่งเศสเข้าร่วมประชุมที่ฮานอย และมีการลงนามในข้อตกลงเบื้องต้นของเวียดนาม-ฝรั่งเศส ในข้อตกลงระบุให้ฝรั่งเศสยอมรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามเป็นรัฐเสรี มีรัฐบาล และสภา มีกองกำลังและระบบเงินเป็นของตนเอง เป็นรัฐอิสระที่อยู่ภายใต้สหพันธรัฐอินโดจีนและเครือจักรภพฝรั่งเศส นอกจากนี้รัฐบาลโฮจิมินห์ยอมให้กองทหารฝรั่งเศสจำนวน 15,000 คน เข้ามาที่ภาคเหนือแทนที่กองทหารเจียงไคเช็คได้แต่ฝรั่งเศสต้องถอนกองทัพออกในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ (นิชฐนาถ นิลดี, 2555 : 44)

4. จุดเริ่มของสงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 อย่างเป็นทางการ เกิดการปะทะที่เมืองท่าไฮฟอง บริเวณเมืองชายฝั่งตะวันออกเฉียงเหนือของเวียดนาม ระหว่างกองทัพฝรั่งเศสและเวียดมินห์ ทั้งฝรั่งเศส และเวียดมินห์ต่างอ้างสิทธิ์ในการดูแลเรื่องการเก็บภาษีจากเหตุการณ์ฝ่ายฝรั่งเศสก็เรือสินค้าของจีนเอาไว้โดยอ้างกรรมสิทธิ์ในการเก็บภาษีศุลกากรขาเข้าฝรั่งเศสจึงมีคำสั่งให้ส่งกองกำลังมาโจมตีฝ่ายเวียดมินห์ที่เมืองไฮฟอง และเมืองต่างๆในภาคเหนือทันที โดยไม่ยอมรับการเจรจาของฝ่ายเวียดมินห์เพราะ ฝรั่งเศสอ้างว่าเวียดมินห์เป็นฝ่ายคอมมิวนิสต์ซึ่งไม่ใช่ตัวแทนที่แท้จริงของชาวเวียดนาม ความตึงเครียดปะทุขึ้นจนนำไปสู่การสู้รบในที่สุด

การปะทะในครั้งนี้ฝ่ายเวียดมินห์ต้องล่าถอยเข้าป่า ฝรั่งเศสสามารถเข้ายึดเมืองสำคัญของเวียดนามได้หลายแห่ง และสามารถขยายอำนาจไปเกือบทั่วเวียดนาม ในขณะที่เดียวกันฝรั่งเศสต้องการแยกกลุ่มชาตินิยมต่างๆออกจากกัน โดยจัดตั้งรัฐบาล และแต่งตั้งให้จักรพรรดิเบาได้เป็นประมุข ของเวียดนามอีกครั้ง ภายใต้สนธิสัญญาเอลิเซย์ (Elys'ee Agreement)⁴ ประชาชนเวียดนามจำนวนมากไม่พอใจกับการกระทำของจักรพรรดิเบาได้ จึงหันไปให้ความสนใจกับโฮจิมินห์มากขึ้น

5. การโจมตีบริเวณเมืองวินห์เยน ฝ่ายเวียดมินห์สะสมกองกำลังขึ้น และซุ่มโจมตีกองกำลังลาดตระเวนของฝรั่งเศสด้วยการรบบแบบกองโจร เพื่อการ ช่วยเหลือชาวสวนชาวไร่จากการขูดรีดของนายทุนฝรั่งเศส ขัปลัฝรั่งเศส และรวมเวียดนามไว้ด้วยกัน เวียดมินห์สามารถขยายอิทธิพลสู่หมู่บ้านและชนบท ได้โฆษณาชวนเชื่อแก่ชาวบ้านเพื่อต้องการให้ร่วมมือกับขบวนการเวียดมินห์ จนสามารถรวมกำลังคนได้เป็นจำนวนมาก ในช่วงปลาย ค.ศ. 1950 เหมา เจ๋อ ตุง ให้ความช่วยเหลือกับเวียดมินห์ทั้งด้านอาวุธและการฝึกกองกำลัง ในขณะที่นั้นกองทัพเวียดมินห์มีกำลังถึง 60 กองพัน หนึ่งกองพันมีกำลังทหาร 1,000 คน (จักรสิน พิเศษสารพร, 2519 : 79-80) รวมถึงความพร้อมของอาวุธและความชำนาญในการรบของกองกำลังเวียดมินห์ที่ได้รับความช่วยเหลือจากจีน ฝ่ายเวียดมินห์เข้าโจมตีฝรั่งเศสทันที โดยมี นายพลโว เหงียน เกียบ เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด ในการโจมตีของกองทัพเวียดมินห์ครั้งนี้ฝรั่งเศสได้รับความเสียหาย และเวียดมินห์สามารถยึดพื้นที่คืนจากฝรั่งเศสตั้งแต่ทางตอนเหนือของเวียดนาม โดยเป้าหมายต่อไปคือฮานอย

⁴ สนธิสัญญาเอลิเซย์ (Elys'ee Agreement) ซึ่งกระทำที่พระราชวังเอลิเซย์ กรุงปารีส หรือที่รู้จักอีกชื่อหนึ่งว่า “สูตรเบาได้” โดยมีใจความสำคัญว่าฝรั่งเศสจะยอมให้อิสระแก่ชาวเวียดนาม แต่กำลังทหารของฝรั่งเศสยังคงมีอำนาจเหนือแผ่นดินเวียดนามทุกประการ รวมไปถึงด้านเศรษฐกิจ ดู จักรสิน พิเศษสารพร, 30 ปี ของสงครามกู้อิสรภาพเวียดนาม (กรุงเทพฯ: ดวงกมล, 2519), 74

นายพลโว เหงียน เกียบ ยังเข้าโจมตีฝรั่งเศสต่อไปเพื่อเป้าหมายที่วางแผนไว้ ในขณะนั้น ฝรั่งเศสได้เปลี่ยนตัวแม่ทัพใหญ่ประจำเวียดนาม นายพลฌ็อง โดมแซ็ฟ มารี กาเบรียล เดอ ลัทร์ เดอ ตาซีญี (Jean Joseph Marie Gabriel de Lattre de Tassigny) นายพลตาซีญี มีความเชี่ยวชาญในด้านการรบสูง ได้สร้างป้อมเพื่อรับมือการโจมตีบริเวณเมืองวินท์เยน และสามารถป้องกันการโจมตีของกองกำลังเวียดนามได้ ครั้งนี้ทำให้กองกำลังเวียดนามเสียหายอย่างหนัก และต้องถอยทัพกลับไปยังที่ตั้งทางตอนเหนือ

6. เวียดนามรบชนะที่เมืองฮัวบิन्ह ฝ่ายฝรั่งเศสต้องการตัดเส้นทางส่งกำลังบำรุงของฝ่ายเวียดนาม จึงเข้าโจมตีเข้ายึดเมืองฮัวบิन्ह ในช่วงกลางเดือนพฤศจิกายน ค.ศ.1951 และวางแผนวางตัวนำไว้ตลอดฝั่งแม่น้ำดำ วันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ.1951 เกิดการปะทะระหว่างฝรั่งเศสและเวียดนาม กองทัพเวียดนามบุกโจมตีกองทัพฝรั่งเศสด้วยยุทธวิธีคลื่นมนุษย์ ภายใต้การนำของนายพลโว เหงียน เกียบ ในครั้งนี้เวียดนามเป็นฝ่ายชนะสามารถยึดครองพื้นที่บริเวณนั้นได้ทั้งหมด ถึงอย่างไรก็ตามฝ่ายเวียดนามได้สูญเสียกองกำลังจำนวนมากเช่นกัน ในขณะเดียวกันฝ่ายฝรั่งเศสได้เปลี่ยนตัวผู้นำเป็นนายพลราอูล ซาลัง (Raoul Salan) เข้ามารับตำแหน่งแทนนายพลตาซีญี เนื่องจากมีอาการป่วยหนักด้วยโรคมะเร็ง

7. ปฏิบัติการลาวเหนือ (The Upper Laos Campaign) กองทัพประชาชนเวียดนามปฏิบัติการร่วมกับกองทัพประเทศลาว (นิชฐนถ นิลดี, 2555 : 63) เพื่อปลดปล่อยทางเหนือของประเทศลาว เมื่อวันที่ 8 เมษายน ค.ศ. 1953 และในวันที่ 12 เมษายน ค.ศ.1953 กองทัพพันธมิตรลาวและเวียดนามสามารถทำลายกองทหารของฝรั่งเศสที่ตั้งอยู่ในลาวได้สำเร็จ ทำให้กองทัพฝรั่งเศสที่ตั้งอยู่ที่เมืองซำเหนือ (Sam Nua) เมืองเชียงขวางและหลวงพระบางต้องถอนกำลังออกจากพื้นที่ จากเหตุการณ์ในครั้งนี้ทำให้ฝรั่งเศสส่งกองทัพจำนวนมากมาประจำการที่เดียนเบียนฟูเพื่อสกัดกั้นเวียดนามไม่ให้ขยายกำลังไปในลาว

ความสำคัญของพื้นที่เดียนเบียนฟู

“เดียนเบียนฟู” (Dien Bien Phu) ในภาษาเวียดนาม หรือที่รู้จักกันในนามเมืองแถน หรือแถง (Muong Thanh) เป็นเมืองที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือในจังหวัดเดียนเบียน ติดกับแขวงพงสาลีของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ลาวตอนเหนือ) อยู่ห่างจากกรุงฮานอยเมืองหลวงโดย 6 ประมาณ 400 กิโลเมตร มีลักษณะเป็นที่ราบหุบเขายาว 20 กิโลเมตร ล้อมรอบด้วยภูเขาสูงสลับซับซ้อน กว้าง 8 กิโลเมตร มีแม่น้ำไหลผ่านกลางที่ราบ เมืองเดียนเบียนฟูอยู่ห่างชายแดนลาว - เวียดนามประมาณ 25 กิโลเมตร และยังใกล้กับประเทศจีน (นายมงคล วิศิษฐ์สถัมภ์, มปป.) มีความอุดมสมบูรณ์สูง มีผลผลิตข้าวปีละประมาณ 4,000 ตัน นอกจากนี้ยังมีการปลูกฝิ่นของชนเผ่าแม้วสามารถผลิตได้ 3/4 ตันสำหรับขายให้กับประเทศใกล้เคียง ซึ่งผูกขาดการขายอย่างถูกกฎหมาย

เดียนเบียนฟูเป็นเส้นทางสำคัญของกองกำลังเวียดนามที่ใช้ลำเลียงพลเข้าไปในลาวตอนเหนือ และเป็นเส้นทางติดต่อกับจีนคอมมิวนิสต์สะดวก และยังเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจากกองทัพญี่ปุ่นใช้เป็นที่มั่นการรบกับพันธมิตร ซึ่งกองทัพญี่ปุ่นได้สร้างสนามบินไว้ก่อนแพ้สงคราม (จักรสิน พิเศษสาทร, 2519: 99-100)

การรบที่เดียนเบียนฟู เกิดจากแผนการรบของนายพลองรี นาวาร์ (Henry Navarre) โดยยุทธศาสตร์ที่ใช้ คือ ส่งกองกำลังของทหารฝรั่งเศสไปตั้งค่ายอยู่อย่างโดดเดี่ยวเพื่อเป็นกับดักให้เวียดนามห์เข้าโจมตีฝรั่งเศสเพื่อที่ฝรั่งเศสจะได้ทำลายกองทัพเวียดนามห์โดยที่นายพลนาวาร์เชื่อว่าที่ราบหุบเขาเดียนเบียนฟูแห่งนี้เหมาะที่จะใช้เป็นกับดัก และใช้เป็นสมรภูมिरบกับเวียดนามห์ ทั้งนี้เพราะฝรั่งเศสคาดการณ์ว่าเวียดนามห์จะต้องกลับไปโจมตีที่มั่นทางทหารของตนในลาวอีกครั้งโดยผ่านทางเดียนเบียนฟู ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีชายแดนติดกับประเทศลาว ฝรั่งเศสคิดว่าถ้าฝรั่งเศสตั้งค่ายอยู่กลางหุบเขา และเมื่อเวียดนามห์เข้าโจมตีก็จะเป็นเป้าเคลื่อนให้ทหารฝรั่งเศส (ชนัญชิตา ศิริจันทร์, 2550: 60) แต่แผนการของนายพลนาวาร์ไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะเสนาธิการทหารฝรั่งเศสเท่าใดนักในการใช้แผนการเพื่อป้องกัน ดินแดนของฝรั่งเศสในประเทศลาว ในการดำเนินแผนการรบครั้งนี้สภาพป้องกันอาณาจักรได้ขอให้นายพลนาวาร์ทำตามแผนของตนตามกำลังความสามารถที่มีอยู่ และให้เสนอเปลี่ยนแปลงแผนเพื่อให้ประหยัดงบประมาณให้มากที่สุด (สว่าง วงศ์พัทธ์, 2520: 40) แต่นายพลนาวาร์ก็ไม่ได้ทำการเปลี่ยนแปลงแผนการรบแต่ประการใด เพราะมั่นใจในแผนการรบของตนเอง

ในส่วนของเวียดนามห์เองก็ได้มีการวางแผนสำหรับศึกเดียนเบียนฟูไว้อย่างดีด้วยเช่นกัน นายพลโว เหงียน เกียบ (Vo Nguyen Giap) ได้กล่าวถึงแผนการรบที่เดียนเบียนฟูว่า เขาตั้งใจให้ฝรั่งเศสเข้าใจผิดว่ากองทัพเวียดนามห์อาจจะบุกข้ามพรมแดนจากเดียนเบียนฟูเข้าไปยึดครองลาว ซึ่งขณะนั้นอยู่ในความครอบครองของฝรั่งเศส และในเดือนเมษายน ค.ศ. 1953 นายพลโว เหงียน เกียบ ได้ส่งกองทหารบุกข้ามพรมแดนเข้าไปในลาว กองทัพเวียดนามห์เคลื่อนทัพเข้าไปจนถึงหลวงพระบาง แต่จากนั้นก็ถอนทัพออกมา เพราะไม่ได้มีเจตนาจะยึดครองลาว เพียงแต่ต้องการทำให้ฝรั่งเศสเห็นว่าถ้าหากเวียดนามห์จะยึดลาวจริงๆก็อาจทำได้ และหากเป็นไปตามแผนการของเวียดนามห์ ฝรั่งเศสจะต้องส่งกองทหารจำนวนมากมาประจำที่เดียนเบียนฟูเพื่อขับไล่ฝ่ายเวียดนามห์ และสกัดไม่ให้ขยายกำลังไปในลาว ซึ่งหากเป็นเช่นนั้น นายพลโว เหงียน เกียบ ก็มีความมั่นใจว่าถ้าเกิดสงครามใหญ่ที่เดียนเบียนฟู เวียดนามห์ก็ต้องเป็นฝ่ายชนะเพราะมีความชำนาญเรื่องยุทธศาสตร์มากกว่า (สุด จอนเจิตสิน, 2544: 195)

ยุทธการที่เดียนเบียนฟู ค.ศ.1953 - 1954

ฝ่ายฝรั่งเศส

ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1953 ฝรั่งเศสได้มีการเปลี่ยนผู้บัญชาการทหารสูงสุดอีกครั้ง นายพลองรี นาวาร์ เข้ามาประจำการแทน และได้วางแผนกำจัดกองทัพเวียดนามห์ โดยเริ่มจากรวบรวมกำลังทหารฝรั่งเศสที่อยู่ตามเมืองต่างๆให้รวมเป็นกลุ่มที่มั่นคงและได้ปรับปรุงกองทัพที่อินโดจีนใหม่ด้วยการเพิ่มทหารในกองทัพจากกลุ่มคนในอาณานิคมฝรั่งเศส และชาวพื้นเมือง โดยมีการมอบตำแหน่งสำคัญให้แก่ชาวเวียดนามชนชั้นผู้นำ พร้อมทั้งรับสมัครชาวเวียดนามเข้ามาเป็นทหารประจำการ เพื่อเข้ายึดอำนาจจากฝ่ายเวียดนามห์ทั้งตอนเหนือและตอนใต้ นายพลนาวาร์ได้เสนอแผนการใหม่ และเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “แผนนาวาร์” (Navarre Plan) ไปยังสหรัฐอเมริกา และได้รับ

ความเห็นชอบกับแผนการนี้ ระยะที่ 1 ระหว่าง ค.ศ. 1953-1954 ฝรั่งเศสจะรวมกำลังพลเท่าที่มีเพื่อรักษาพื้นที่ปกครองที่เหลือนอยู่ ทั้งเสริมสร้างกำลังพลของตนและรัฐสมทบซึ่งประกอบไปด้วยรัฐบาลลาว และกัมพูชา ให้มีความพร้อมด้านการปฏิบัติการและอาวุธยุทธโปกรณ์ หลีกเลี่ยงการสู้รบขนาดใหญ่ให้เหลือเพียงการสู้รบขนาดเล็กใช้ยุทธวิธีการรบเคลื่อนที่เร็วเป็นหลักโดยมุ่งเน้นปฏิบัติการเพื่อทำลายแนวรบด้านข้างแนวรบด้านหลังหรือเส้นทางลำเลียงเป็นหลัก ระยะที่ 2 ระหว่าง ค.ศ. 1954-1955 กองทัพฝรั่งเศสจะเปิดปฏิบัติการรุกใหญ่เต็มรูปแบบเพื่อยึดคืนพื้นที่ภายใต้ การปกครองของรัฐบาลเวียดมินห์ และกวาดล้างกองทัพเวียดมินห์ (พิชยพรรณ ช่วงประยูร, 2540 : 147) โดยระยะหลังจากการเสนอแผนต่อสหรัฐอเมริกาได้มีการปรับให้แผนนี้เป็นปฏิบัติการเชิงรุกมากขึ้น

ต้นปี 1953 ประชาชนฝรั่งเศสแสดงท่าทีไม่พอใจ และเห็นว่าถึงอย่างไรฝรั่งเศสก็เป็นฝ่ายเสียเปรียบที่ต้องเปลืองงบประมาณและชีวิตของทหารจำนวนมาก เพียงเพื่อต้องการยึดอาณานิคมไว้และความไม่ชำนาญต่อภูมิประเทศ ทำให้ยากต่อการสู้รบกับเวียดมินห์ แต่ถึงอย่างไรฝรั่งเศสก็ไม่สามารถปล่อยดินแดนอาณานิคมไปอย่างง่ายดาย จึงเห็นว่าจะต้องทำการรบใหญ่อีกครั้งเพื่อที่จะได้อำนาจในการต่อรองถ้าหากมีการเจรจาเกิดขึ้นจริง (จักรสิน พิเศษสารพร, 2519 : 97)

ฝรั่งเศสใช้แผนการนาวาร์ซึ่งเป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญที่ใช้ในการรบกับกองทัพเวียดมินห์ของฝรั่งเศส โดยยุทธวิธีป้อมปราง คือการสร้างฐานที่มั่นคงเพื่อโจมตีและป้องกันฝ่ายเวียดมินห์ โดยแผนนี้เริ่มต้นในปี 1953 ใช้กองกำลังฝรั่งเศสทั้งสิ้น 84 กองทัพ โดยนายพลนาวาร์ได้จัดแบ่งกำลังพลครั้งหนึ่งให้ประจำการในบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแดง และอีกส่วนหนึ่งให้ประจำการตามจุดยุทธศาสตร์สำคัญอื่นๆ ตามแผนนาวาร์ต้องการทำลายกองบัญชาการใหญ่ของเวียดมินห์ที่ตั้งอยู่ใกล้พรมแดนจีนและต้องการปิดเส้นทางหลักบริเวณลาวตอนเหนือที่เวียดมินห์ใช้ในการลำเลียงกองกำลังคนและอาวุธ นอกจากนี้ยังต้องการป้องกันไม่ให้เวียดมินห์ติดต่อกับจีนคอมมิวนิสต์ในบริเวณใกล้พรมแดนลาว

ปฏิบัติการตามแผนของนายพลนาวาร์เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน ค.ศ.1953 กองทัพฝรั่งเศสเริ่มปฏิบัติการ “คาสเตอร์” (Castor) โดยการส่งพลร่มเข้ายึดพื้นที่เดียนเบียนฟู สาเหตุสำคัญที่ฝรั่งเศสตัดสินใจเข้ายึดพื้นที่เดียนเบียนฟู เพราะต้องการควบคุมเส้นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญเสมือนชุมทางเชื่อมต่อระหว่างเวียดนาม ลาว และจีน ซึ่งสามารถขัดขวางการลำเลียงกำลังพล อาวุธยุทธโปกรณ์ของกองทัพเวียดมินห์เข้าสู่ลาวได้ นอกจากนี้ฝรั่งเศสยังต้องการครอบครองพื้นที่ปลูกฝิ่นที่เป็นรายได้หลักของรัฐบาลเวียดมินห์เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนปฏิบัติการลับของตนเอง (พิชยพรรณ ช่วงประยูร, 2540)

หลังจากที่ยึดพื้นที่เดียนเบียนฟูได้แล้ว ได้ดำเนินการจัดตั้งเป็นฐานทัพ มีการพัฒนาให้เป็นค่ายตามแผนนาวาร์เป็นฐานทัพผสมอากาศ - พื้นดิน และได้สร้างป้อมค่าย โดยมี 5 ป้อม บริเวณที่มั่นคงกลางทำหน้าที่ป้องกันลานบิน ได้แก่ โกลดีล (Claudien) ฮูเกต (Huguette) อานมารี (Anne-Marie) โดมินิค (Dominique) และเอริอาน (Eliane) ห่างจากศูนย์กลางยังมีอีก 2 ป้อม ทางด้านเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ คือ คารีเยลล์ (Garielle) และเบตาร์ทริช (Beatrice) เพื่อเพิ่มความปลอดภัยให้กับลานบินและภัยจากทิศทางอื่น และทางใต้ยังมีป้อมอีซาเบลล์ (Isabelle) เป็นที่ตั้งปืน

ใหญ่สำหรับป้องกันศูนย์กลาง นอกจากนี้ยังมีกองกำลังสำรอง และเครื่องกีดขวางทำด้วยลวดหนาม และสนามระเบิด โดยรอบฐานทัพมีการตัดต้นไม้โล่งเตียน และขุดสนามเพลาะ ค่ายที่เตียนเบียนฟู กล่าวได้ว่ามีความแข็งแกร่งที่สุดในอินโดจีน เนื่องจากการวางแผนในการตั้งค่ายนี้เป็นอย่างดี มีอาวุธ ยุทโธปกรณ์ที่มีความทันสมัย รวมไปถึงเครื่องบินไว้สำหรับการขนส่งต่าง ๆ ค่ายนี้ไม่เพียงแต่พร้อมแค่เรื่องอาวุธในการรบ แต่ระบบป้องกันอย่างหนาแน่น นอกจากนี้ยังมีการเคลียร์พื้นที่โดยรอบให้โล่ง มีการตัดต้นไม้และพุ่มไม้ เนื่องจากเกรงว่าเวียดนามหรืออาจใช้เป็นที่พักพิง

ฝ่ายเวียดนาม

ฝ่ายเวียดนามที่ใช้นโยบายสงครามในยุทธการนี้แบบจรรยา หรือแบบกองโจร คือการปิดล้อม ค่ายและมุ่งตอบโต้แผนนาวาร์ของฝรั่งเศส โดยการปิดล้อมพื้นที่เตียนเบียนฟูซึ่งเป็นที่ตั้งของกองทัพอากาศฝรั่งเศส มีการเกณฑ์แรงงานทั้งชายและหญิงตามความสมัครใจเพื่อเป็นกองกำลังในการขนส่งอาหาร และอาวุธ โดยโฮจิมินห์ได้มีการตัดถนนตามเขา เพื่อสะดวกต่อการลำเลียงสัมภาระและอาหาร ส่วนมากมักลำเลียงกันในเวลากลางคืนเพื่อหลบเครื่องบินลาดตระเวนและกองสอดแนมของฝรั่งเศส เพื่อเตรียมการรบกับฝรั่งเศสในสมรภูมิตียนเบียนฟู และยังใช้วิธีขุดสนามเพลาะเพื่อปิดบังการเคลื่อนไหว

การโจมตีบริเวณเตียนเบียนฟูได้เริ่มเมื่อวันที่ 20 มกราคม ค.ศ.1954 โดยการเข้าโจมตีของนายพลนาวาร์บริเวณเขต 5 ในภาคกลาง คือ บริเวณจังหวัดกวางนัม (Quang Nam) กวางห่ง (Quang Ngai) บินดิน (Binh Dinh) คอน ทูม (Kon Tum) และซาไล (Gia Lai) (นิชฐานถ นิลดี, 2555 : 83) กองทหารเวียดนามและกองทหารท้องถิ่นได้ร่วมกันต่อสู้กับฝรั่งเศสเพื่อรักษาพื้นที่เหล่านั้นไว้ ทำให้ฝรั่งเศสต้องเสริมกำลังเข้ามาที่เตียนเบียนฟู ในวันที่ 4-7 มีนาคม ค.ศ.1954 นายพลโว เหงียนเกียบ นำกองทัพอากาศเวียดนามเข้าทำลายสนามบินที่เตียนเบียนฟูเพื่อตัดการขนส่งทางอากาศของฝรั่งเศส

วันที่ 12 มีนาคม ค.ศ.1954 ปืนใหญ่จากฝ่ายเวียดนามได้พุ่งเป้าหมายสนามบินเตียนเบียนฟูจากหลายทิศทาง เป็นผลให้เครื่องบินฝ่ายฝรั่งเศสที่จอดอยู่บริเวณนั้นได้รับความเสียหาย ฝ่ายฝรั่งเศสตอบโต้ด้วยการใช้เครื่องบินยิงกระสุนใส่ที่มั่นของเวียดนาม และในวันที่ 14 มีนาคม ค.ศ.1954 เวียดนามยิงปืนใหญ่และปืนครกสู่อ้อมคาเบรียลล์ พันตรีมาร์คคลี้นั้ผู้บังคับการป้อมแห่งนี้เห็นท่าทีว่าเหล่าทหารฝรั่งเศสไม่สามารถรับมือไหว ในเวลาต่อมากองทัพอากาศเวียดนามสามารถยึดป้อมได้สำเร็จและพยายามเข้ายึดป้อมของฝรั่งเศสอย่างต่อเนื่องจนสามารถยึดป้อมอานมารีได้สำเร็จ

หลังจากป้อมทั้ง 2 แห่งแรกของฝรั่งเศสที่เตียนเบียนฟูถูกเวียดนามสามารถยึดได้สำเร็จ ทำให้นายพลนาวาร์ได้ระดมกองกำลังคนและอาวุธเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันฝ่ายเวียดนาม นายพลโว เหงียน เกียบ ก็ได้รับคมพลครั้งใหญ่ขึ้นอีกครั้งเพื่อพิชิตกองบัญชาการเตียนเบียนฟูของฝรั่งเศส นายพลโว เหงียน เกียบ เลือกลงใช้วิธีขุดสนามเพลาะและอุโมงค์ กองกำลังเวียดนามได้ปฏิบัติการอยู่นั้นซึ่งเป็นช่วงเดียวกับที่กองกำลังฝรั่งเศสขอความช่วยเหลือจากฮานอย ทันทิที่พันโทบิชอร์บนำกำลังพลรวมมาถึงป้อมมิซาเบลล์ เขาได้รับการกิจขึ้นแรกคือการบุกทำลายรังปืนใหญ่ (จักรลิน พิเศษสารทร,

2519: 131) ในวันที่ 26 มีนาคม ค.ศ.1954 พันโทบิชอร์บนำกำลังเข้าโจมตีที่มั่นของเวียดนามห์ ในครั้งนี้ทำให้ฝ่ายเวียดนามห์เสียหายทั้งกองกำลังทหารและอาวุธต่างๆ นายพลโว เหงียน เกียบ ได้ตอบโต้การกระทำครั้งนี้ด้วยการส่งกองกำลังเข้าประชิดเตียนเบียนฟูทันที เกิดการปะทะกันอย่างรุนแรงของฝ่ายเวียดนามห์และฝรั่งเศส ในวันที่ 31 มีนาคม ค.ศ.1954 กองทัพเวียดนามห์ได้เริ่มโจมตีฝรั่งเศสอย่างรุนแรงอย่างต่อเนื่องจนฝรั่งเศสไม่สามารถตอบโต้ได้มากนัก เนื่องจากการขนส่งอาวุธทางอากาศถูกตัดขาดและป้อมหลายแห่งถูกกองทัพเวียดนามห์ควบคุม

ในกลางเดือนเมษา เวียดนามห์เข้าประชิดสนามบินเตียนเบียนฟูซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญของฝรั่งเศส และสามารถยึดสนามบินได้ในวันที่ 24 เมษายน ค.ศ.1954 พื้นที่เตียนเบียนฟูถูกฝ่ายเวียดนามห์เข้าควบคุมได้มากขึ้นเรื่อยๆ จนทำให้ฝรั่งเศสถูกบีบให้ตั้งรับอยู่ในพื้นที่จำกัด ปัญหาการส่งกองกำลังช่วยเหลือ เพราะฝรั่งเศสไม่มีที่มั่นเพียงพอต่อการรับความช่วยเหลือจากฮานอย และสหรัฐอเมริกา เป็นผลให้ในวันที่ 7 พฤษภาคม ค.ศ.1954 ประกาศยอมแพ้แก่เวียดนามห์ ผู้บัญชาการรบคนสำคัญของฝรั่งเศสยอมวางอาวุธและถูกจับตัวเป็นเชลย

สถานการณ์หลังยุทธการเตียนเบียนฟู

สงครามระหว่างเวียดนามกับฝรั่งเศสในช่วง 1946 - 1954 มีผลให้เศรษฐกิจเวียดนามทรุดลงอย่างมาก รวมถึงผลกระทบต่อสังคมเวียดนามโดยเฉพาะด้านการศึกษา โรงเรียนอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลางถูกปิดตัว เส้นทางคมนาคมที่ได้รับความเสียหายอย่างหนัก และโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค เช่น โรงพยาบาล สถานือนามัยอยู่ในสภาพทรุดโทรม

การประชุมเจนีวา (Geneva Conference) ซึ่งเป็นการประชุมนานาชาติที่เกิดขึ้นระหว่างเดือนเมษายน - กรกฎาคม ค.ศ. 1954 ในระหว่างที่การสู้ของฝรั่งเศสและเวียดนามห์กำลังดำเนินอยู่นั้น โฮจิมินห์ได้ส่งนายฟามวัน ดง (Pham Van Dong) ในฐานะตัวแทนของเวียดนามห์ในการเข้าร่วมประชุมตกลงกับประเทศต่างๆที่เข้าประชุมที่กรุงเจนีวา ชัยชนะที่เตียนเบียนฟูเกิดขึ้น 1 วันก่อนประเด็นปัญหาในอินโดจีนจะถูกยกมาเจรจาในการประชุมเจนีวา ได้สร้างความได้เปรียบทางการเมืองแก่รัฐบาลเวียดนามห์เป็นอย่างมากในการประชุม ผลสำคัญของการประชุมครั้งนี้นำไปสู่การลงนามในข้อตกลงเจนีวา (Geneva Agreement) (พิชยพรรณ ช่วงประยูร, 2540: 195) ในวันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ.1954 ได้มีการลงนามของชาติที่เข้าร่วมในการประชุมเจนีวา ในการประชุมครั้งนี้ประกอบไปด้วย จอร์จ บีโดลต์เป็นหัวหน้าคณะ สหภาพโซเวียตได้ส่ง โมโลตอฟเป็นหัวหน้าคณะเข้าร่วมประชุม รัฐบาลเวียดนามใต้ได้ส่งเหงียน กว๊วก ดินห์ (Nguyen Quoc Dinh) เป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุม ในฝ่ายของสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม ได้ส่งฟามวัน ดง เป็นตัวแทนในการเข้าร่วมประชุม (นิษฐานานิลดี, 2555 : 70) รวมถึงสหรัฐอเมริกาส่งนายดัลเลส ส่วนสาธารณรัฐจีน กัมพูชา และลาว ได้ส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุมด้วย

ในวันที่ 21 กรกฎาคม ตัวแทนต่างๆที่เข้าร่วมประชุมได้ลงนามว่าด้วยการหยุดยิง ได้ข้อสรุปข้อตกลงทั้งสิ้น 43 ข้อ สารสำคัญของข้อตกลงเจนีวา ประกอบด้วย

1. ให้มีการหยุดยิงในเวียดนาม ลาว และกัมพูชา และให้มีคณะกรรมการระหว่างประเทศ เพื่อควบคุมดูแลกิจการ
2. ควบคุมดูแลการจัดการให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในลาวและกัมพูชาในปี ค.ศ. 1955 โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง
3. ห้ามมิให้กองทหารต่างชาติเข้ามาตั้งในเวียดนาม ลาว และกัมพูชา
4. ห้ามมิให้เวียดนาม ลาว และกัมพูชาทำข้อตกลงทางทหารกับต่างประเทศ
5. ใช้เส้นขนานที่ 17 เป็นเส้นแบ่งเขตเวียดนามออกเป็น 2 ส่วนชั่วคราว⁵
6. ให้ทุกฝ่ายที่เข้าร่วมการประชุมเคารพในหลักการเรื่องเอกราชและบูรณภาพทางดินแดนของเวียดนาม โดยจัดให้มีการเจรจาระหว่างเวียดนามเหนือกับเวียดนามใต้เพื่อเตรียมการเลือกตั้ง นับตั้งแต่วันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ. 1955 และจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปภายในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1956
7. จัดทำข้อตกลงเรื่องการถอนทหารฝรั่งเศสออกจากเวียดนาม ลาว และกัมพูชา (สุค จอน เจิตสิน, 2544: 202)

การลงนามในข้อตกลงดังกล่าวสหรัฐอเมริกาและฝ่ายของสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนามไม่เห็นด้วยและไม่ยอมรับในข้อตกลง ข้อตกลงเจนนีวาทำให้ระบบอาณานิคมของฝรั่งเศสสิ้นสุดลงในอินโดจีน ตั้งแต่ปี 1954 เป็นต้นมา ฝ่ายคอมมิวนิสต์เวียดนามได้ตระหนักว่าสหรัฐอเมริกาต้องการสร้างเวียดนามใต้ในการโจมตีเวียดนามเหนือ โดยอ้างว่าเพื่อป้องกันไม่ให้ประชาชนในเวียดนามเหนือรวมตัวก่อการปฏิวัติแบบสังคมนิยม สหรัฐอเมริกาได้เข้าแทรกแซงการเมืองในเวียดนามใต้

เวียดนามใต้

สหรัฐอเมริกาได้ให้การสนับสนุนให้มีการลงประชามติจัดระบบการปกครองใหม่ในวันที่ 23 ตุลาคม ค.ศ. 1955 ผลของประชามติทำให้กษัตริย์เบาไต้ซึ่งเป็นประมุขปกครองเวียดนามใต้พ้นจากอำนาจในเวียดนามใต้ และโง ดินห์ เดียม อดีตนายกรัฐมนตรีนับในรัฐบาลของกษัตริย์ เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีคนแรกของสาธารณรัฐเวียดนาม และเมื่อถึงปี 1956 ครบกำหนดการเลือกตั้งเพื่อรวมประเทศของเวียดนาม โง ดินห์ เดียมได้ปล่อยให้กำหนดการเลือกตั้งผ่านไปโดยไม่สนใจดำเนินการใด นอกจากนี้ยังจับกุมชาวเวียดนามใต้และสมาชิกเวียดนามเหนือที่เรียกร้องให้มีการเลือกตั้งตามข้อตกลงเจนนีวา การกระทำดังกล่าวสร้างความไม่พอใจอย่างมากต่อประชาชนกลุ่มหนึ่ง จากความไม่พอใจทำให้ในปี 1958 เกิดแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติเวียดนามใต้ หรือเป็นที่รู้จักกันในชื่อ “เวียดกง”

การปกครองของโง ดินห์ เดียมมีการใช้นโยบายปฏิรูปที่ดินบ้างเพื่อหวังสร้างความนิยมกับประชาชน ดังเช่นรัฐบาลโฮจิมินห์ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน แผนการปฏิรูปที่ดินได้รับการสนับสนุนด้านการเงินและให้คำแนะนำจากสหรัฐอเมริกา โดยออกกฎหมายให้ชาวนาถ้อครองที่ดินได้ไม่เกิน 100 เฮกตาร์และให้เก็บเงินที่ดิน 15 เฮกตาร์เพื่อประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับ

⁵ ภาคเหนือให้อยู่ภายใต้การปกครองของพรรคแรงงานเวียดนาม มีโฮจิมินห์เป็นผู้นำ ส่วนเวียดนามใต้ให้อยู่ภายใต้รัฐบาลที่ฝรั่งเศสจัดตั้งขึ้นซึ่งนำโดยจักรพรรดิเบาไต้ และมีโง ดินห์ เดียมดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

บรรพบุรุษ ที่ดินประมาณ 75% เป็นของนายทุน และอีก 15% เป็นของประชาชน (นิชฐนาถ นิลดี, 2555: 114) โดยกฎหมายเหล่านี้กล่าวได้ว่าเอื้อผลประโยชน์ให้กับนายทุน แต่กตขี่ประชาชน

โง่ ดินห์ เตียมเป็นผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกและได้ให้การสนับสนุนกลุ่มที่นับถือศาสนาคริสต์เช่นเดียวกับตน และยังพยายามขัดขวางและกีดกันศาสนาอื่น มีการใช้นโยบายกตขี่ ห้ามชาวพุทธประกอบกิจกรรมทางศาสนา มีการให้ตำแหน่งทางการเมืองกับชาวคริสต์ที่อพยพมาจากภาคเหนือ การกระทำของโง่ ดินห์ เตียมทำให้ประชาชนที่เกิดความไม่พอใจ และออกมาเคลื่อนไหวในวันที่ 8 พฤษภาคม ค.ศ. 1963 เพื่อเรียกร้องเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนในการนับถือศาสนาพุทธ โดยมีประชาชน และภิกษุสงฆ์ออกมาประท้วงจำนวนมาก ผู้นำทางศาสนาได้ยื่นข้อเรียกร้องให้รัฐบาลปฏิบัติต่อชาวพุทธ 5 ประการด้วยกัน คือ

1. ให้รัฐบาลยกเลิกคำสั่งห้ามไม่ให้วัดต่างๆ ในเวียดนามซักรงธรรมจักร
2. ให้รัฐบาลปฏิบัติต่อพุทธศาสนิกชนเช่นเดียวกับที่ปฏิบัติต่อคริสต์ศาสนิกชน
3. ให้ปล่อยตัวผู้ที่ถูกจับตัวไปจากการจลาจลครั้งก่อนๆ ทั้งหมด
4. ให้รัฐบาลลงโทษผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบสำหรับการตายและบาดเจ็บของประชาชนชาวพุทธ และให้รัฐบาลยอมรับว่าทหารของรัฐบาลเป็นผู้ที่ทำให้พุทธศาสนิกชนเสียชีวิตและบาดเจ็บ
5. ให้รัฐบาลชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับบาดเจ็บ และครอบครัวผู้เสียชีวิต (จักรสิน พิเศษสาร, 2519: 169-170)

รัฐบาลเวียดนามใต้มีท่าทีเฉยต่อข้อเรียกร้องดังกล่าว และยังคงดำเนินการโดยใช้วิธีการปราบปรามประชาชนอย่างรุนแรง แต่ไม่สามารถยุติขบวนการประชาชนได้ เกิดเหตุการณ์รุนแรงขึ้นเมื่อพระกว้างดีค (Thich Quang Duc) ใช้น้ำมันราดและจุดไฟเผาตัวเอง รัฐบาลโง่ ดินห์ เตียมยังคงไม่ยอมรับในข้อเรียกร้องของภิกษุสงฆ์ และประชาชน และยังคงกองกำลังทหารเข้าล้อมวัดสำคัญในกรุงไซ่งอน และเว้ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้พระภิกษุออกสามารถพบประชาชนได้

ผลของการกระทำของโง่ ดินห์ เตียมในครั้งนี้สร้างความไม่พอใจแก่กลุ่มทหารหนุ่ม และยังสร้างความลำบากใจให้กับสหรัฐอเมริกา เนื่องจากสหรัฐอเมริกาถูกกล่าวหาว่าให้การสนับสนุนรัฐบาลโง่ ดินห์ เตียมต่อการปฏิบัติกับชาวพุทธเช่นนั้น

สถานการณ์ได้บานปลายจนถึงการออกมาประท้วงของนักเรียน นักศึกษาที่ต้องการเรียกร้องเสรีภาพ โง่ ดินห์ เตียมตอบโต้ด้วยการสั่งปิดโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ท่ามกลางความวุ่นวายที่เกิดขึ้น ในเวียดนามใต้ได้มีกลุ่มนายทหารต้องการโค่นล้มรัฐบาลโง่ ดินห์ เตียมจากเหตุการณ์ดังกล่าวกระทบต่อความมั่นคงของรัฐบาลโง่ ดินห์ เตียม เกิดการรัฐประหารโค่นล้มโง่ ดินห์ เตียมในเดือนกรกฎาคม 1963 ภายใต้การนำของนายพลเตือง วัน มินห์ (Duong Van Minh) รัฐประหารครั้งนี้ยังไม่ประสบความสำเร็จ จนกระทั่งเดือนตุลาคม นายพลเจิ่น วัน โดน (Tren Van Don) ร่วมกับสหรัฐอเมริกาวางแผนรัฐประหารอีกครั้งในวันที่ 1 พฤศจิกายน 1963 ในครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ เวียดนามใต้จึงได้ตั้งรัฐบาลชุดใหม่ภายใต้การนำของนายพลเตือง วัน มินห์ และได้รับการรองรับจากสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 1963 ให้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีต่อไป

เวียดนามเหนือ

เวียดนามเหนือมีการจัดตั้งเป็นสาธารณรัฐประชาธิปไตยเวียดนาม ใช้การปกครองแบบสังคมนิยม ภายใต้การปกครองของพรรคแรงงานเวียดนาม มีโฮจิมินห์เป็นผู้นำ

หลังจากผิดหวังจากเหตุการณ์เวียดนามใต้ไม่ยอมจัดการเลือกตั้งขึ้นตามข้อตกลงเจนีวา เวียดนามเหนือได้เปลี่ยนแนวทางการบริหารประเทศใหม่ เวียดนามเหนือเคยเป็นสมรภูมิมามากหลายปี ทำให้พื้นที่หลายแห่งได้รับความเสียหายอย่างหนัก โดยเฉพาะภาคการเกษตรผลจากการระเบิด และการยิงปืนใหญ่สร้างความเสียหายอย่างหนักต่อดิน และผลผลิตทางการเกษตร ทำให้รัฐบาลต้องปรับปรุงด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชน หากเทียบกันแล้วความอุดมสมบูรณ์ของเวียดนามเหนือเป็นรองเวียดนามใต้อย่างมาก รวมทั้งจำนวนประชากรในภาคเหนือที่มีมากกว่า ทำให้เกิดข้อจำกัดด้านการจัดหาอาหารเพื่อดำรงชีพ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องใช้นโยบายในการสร้างประเทศให้เป็นไปตามแนวทางสังคมนิยม

นโยบายปฏิรูปที่ดินเริ่มต้นอีกครั้ง⁶ ใน ค.ศ. 1955 – 1957 รัฐบาลโฮจิมินห์ไม่ประสบผลสำเร็จในนโยบาย อาจมาจากชวานาความเคร่งครัดในทฤษฎีชนชั้นมากเกินไป ที่มีการจัดแบ่งชวานาเป็น 5 ชนชั้น คือ ชวานาที่เป็นเจ้าของที่ดิน ชวานารวย ชวานาที่มีที่ดินขนาดกลาง ชวานาที่มีที่ดินขนาดเล็ก และชวานายากจนที่มีที่ดินน้อยหรือไม่มีที่ดิน (สุด จอนเจดลิน, 2544 : 207-208) การแบ่งชนชั้นชวานาที่ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง เนื่องจากโดยทั่วไปชวานาที่ถือครองที่ดินขนาดใหญ่มีจำนวนน้อย ที่นาส่วนใหญ่กระจายอยู่ในการถือครองของชวานาที่มีที่ดินขนาดเล็ก มีการส่งสมาชิกพรรคออกไปทำงานร่วมกับชวานา ตั้งศาลพิจารณาคดีลงโทษชวานารวย เกิดปฏิกิริยาต่อต้านจากชวานาอย่างรุนแรง นำไปสู่การก่อกบฏต่อต้านการปฏิรูปที่ดินของพรรค ใน ค.ศ. 1958 พรรคได้เข้าสู่การสร้างรัฐสังคมนิยม มีการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรที่ให้เกษตรกรร่วมกันเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและปศุสัตว์ และจัดตั้งเป็นระบบนารวมมากขึ้น โดยการนำที่นาของเกษตรกรมาจัดเป็นทรัพย์สินส่วนกลาง เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ในครั้งนี้รัฐบาลโฮจิมินห์ประสบความสำเร็จในการใช้นโยบายปฏิรูปที่ดินใน ค.ศ. 1960 เป็นผลให้สมาชิกระบบนารวมและสหกรณ์อยู่ดีกินดีมากขึ้น

อุตสาหกรรมหลังภาวะสงครามได้รับความเสียหายอย่างหนัก วัตถุดิบที่ใช้เพื่อการผลิต เช่น เชื้อเพลิงและเครื่องจักรอยู่ในภาวะขาดแคลน ความเสียหายที่เกิดขึ้นส่งต่ออัตราการผลิตของประเทศอยู่ในระดับต่ำลง จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดการประชุมคณะกรรมการของพรรคโฮจิมินห์ ครั้งที่ 11 ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1956 สารสำคัญของการประชุมเพื่อวางแผนด้านเศรษฐกิจและการเงินของปี 1957 ด้วยการพัฒนาเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม จุดประสงค์สำคัญคือต้องเร่งพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน

⁶ นโยบายปฏิรูปที่ดินตามนโยบายของโฮจิมินห์ เริ่มครั้งแรกใน ค.ศ. 1953 โดยในขณะนั้นทำสงครามต่อต้านฝรั่งเศสควบคู่ไปกับการทำลายระบบศักดินา ด้วยการปฏิรูปที่ดิน โดยยึดทรัพย์สินและที่ดินของจักรวรรดินิยมฝรั่งเศส ชนชั้นศักดินาเจ้าที่ดิน รวมถึงยึดที่ดินของคนให้การสนับสนุนฝรั่งเศส ทางพรรคโฮจิมินห์ได้นำที่ดินของบุคคลเหล่านี้เข้าสู่ส่วนกลาง และมาจัดแบ่งให้กับชวานาตามลำดับ โดยมีนายตรืองจิ้นห์ เลขาธิการพรรคเป็นผู้รับผิดชอบหลักของการปฏิรูปที่ดิน

ปลาย ค.ศ. 1957 รัฐบาลโฮจิมินห์ประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูเศรษฐกิจระดับหนึ่ง ทางพรรคจึงได้มีการจัดประชุมครั้งที่ 13 ในช่วงกลางเดือนธันวาคม 1957 เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของพรรคและประชาชน ดังนี้

ทางด้านเกษตรกรรม สามารถผลิตอาหารเพื่อใช้บริโภคอย่างพอเพียง และสามารถแก้ปัญหาความอดอยาก สามารถจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรรวมกับระบบนารวมได้ และยังกระตุ้นการผลิตและพัฒนาคุณภาพชีวิต

ทางด้านอุตสาหกรรม สามารถฟื้นฟูอุตสาหกรรมเก่าและสร้างอุตสาหกรรมใหม่เพื่อการผลิตสินค้าอุปโภค บริโภคภายในประเทศ และยังฟื้นฟูระบบการคมนาคมขนส่ง รวมถึงซ่อมแซมทางรถไฟ ที่ได้รับความเสียหายอย่างหนักจากสงคราม

การฟื้นฟูประเทศ 3 ปีหลังสนธิสัญญาเจนีวาเมื่อปี 1954 ประธานาธิบดีโฮจิมินห์อ้างว่าประเทศได้พ้นจากความยากลำบากและสามารถทำได้สำเร็จจากการร่วมมือของประชาชน ในขั้นต่อมาพรรคและรัฐบาลวางแผนดำเนินการในประเด็นต่อไปนี้

1. งานปฏิวัติของพรรคและประชาชน
2. แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคมเวียดนามอย่างถูกต้อง
3. ฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจ
4. ปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและมวลชน
5. ร่วมมือเป็นหนึ่งเดียวกันทั้งประเทศ (นิชฐนาถ นิลดี, 2555 : 83)

ในช่วง ค.ศ. 1958 - 1960 อุตสาหกรรมของเอกชนถูกเปลี่ยนเป็นกิจการของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ โดยรัฐบาลจะเป็นเจ้าของทุนและเป็นผู้ดูแลด้านการผลิตและการขาย ใน ค.ศ. 1961 หลังจากทดลองใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจระยะสั้นมาระยะหนึ่ง รัฐบาลโฮจิมินห์ได้อนุมัติให้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจระยะ 5 ปี เป็นฉบับแรก (ค.ศ. 1961 - 1965) โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างรัฐสังคมนิยม โดยให้ความสำคัญอย่างมากกับการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างหนักเพื่อต้องการให้เศรษฐกิจเวียดนามก้าวเข้าสู่ยุคอุตสาหกรรมสังคมนิยมตามแบบสหภาพโซเวียต (สุต จอนเจดลิน, 2544: 217-218)

ภายหลังสิ้นสุดยุทธการที่เดียนเบียนฟู และข้อตกลงเจนีวาจะทำให้ระบบการปกครองของฝรั่งเศสในอินโดจีนล่มสลาย แต่เวียดนามยังคงถูกแทรกแซงทางการเมืองจากต่างประเทศอย่างสหรัฐอเมริกา นำมาสู่สงครามเรียกร้องสันติภาพอีกครั้ง เวียดนามยังคงต่อสู้เพื่อเสรีภาพต่อไปเพื่อบรรลุเป้าหมายในปี ค.ศ. 1975

สรุป

ฝรั่งเศสและเวียดนามมีความสัมพันธ์ตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 กลุ่มหลักที่เข้ามานั้นเป็นกลุ่มนักบวชเพื่อเข้ามาเผยแผ่ศาสนา ต่อมาลัทธิจักรวรรดินิยมเริ่มเป็นที่แพร่หลายในทวีปยุโรป และฝรั่งเศสต้องการเข้าไปยังประเทศจีน ด้วยเหตุนี้ทำให้ฝรั่งเศสต้องการมีอาณานิคมเพื่อผลประโยชน์ของประเทศ และให้ความสนใจกับเอเชียตะวันออกเฉียงเป็นพิเศษ เวียดนามตกประเทศที่ฝรั่งเศสให้ความ

สนใจเนื่องจากที่ตั้งมีอาณาเขตใกล้กับประเทศจีน และยังเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติสูง ทำให้เวียดนามตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสในสมัยพระเจ้าตื้อต๊ก ค.ศ. 1884 ฝรั่งเศสยึดเวียดนามได้ทั้งประเทศ ถือเป็นการสูญเสียเอกราชของเวียดนาม ฝรั่งเศสได้ขยายอิทธิพลสู่ลาว และกัมพูชา จากนั้นเรียกอาณานิคมของตนว่า “อินโดจีนฝรั่งเศส”

ฝรั่งเศสปกครองอาณานิคมอย่างไม่เป็นธรรม ประชาชนชาวเวียดนามได้รับความเดือดร้อนทำให้เกิดขบวนการกู้ชาติเพื่อเรียกร้องเอกราช และขบวนการกู้ชาติที่สำคัญเกิดขึ้นคือขบวนการเวียดนามห์ ซึ่งขบวนการเวียดนามห์ได้กลายเป็นกองกำลังสำคัญในการรบเพื่อเรียกร้องเอกราชแก่ประเทศเวียดนาม ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นเข้ามามีบทบาทอย่างมาก และยังยึดอำนาจการปกครองอินโดจีนจากฝรั่งเศส ทำให้ฝรั่งเศสสูญเสียอำนาจการปกครองในอินโดจีน หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุด ญี่ปุ่นถูกยึดอำนาจคืน ทำให้ฝรั่งเศสสามารถกลับเข้ามามีอำนาจได้อีกครั้ง การกลับมาของฝรั่งเศสในครั้งนี้นำไปสู่สงครามอินโดจีนครั้งที่ 1 โดยสิ้นสุดสงครามนี้ที่เดียนเบียนฟู

กองกำลังเวียดนามห์ใช้พื้นที่เดียนเบียนฟูเป็นเส้นทางสำคัญของกองกำลังเวียดนามห์ใช้ลำเลียงกำลังพลเข้าไปในลาวตอนเหนือ และเป็นเส้นทางติดต่อกับจีนคอมมิวนิสต์สะดวก การรบที่เดียนเบียนฟู เกิดจากแผนการรบของนายพลอองรี นาวาร์ เพื่อเป็นกับดักให้เวียดนามห์เข้าโจมตีฝรั่งเศสเพื่อที่ฝรั่งเศสจะได้ทำลายกองทัพเวียดนามห์ ในส่วนของเวียดนามห์เองก็ได้มีการวางแผนสำหรับศึกเดียนเบียนฟูไว้อย่างดีด้วยเช่นกัน นายพลโว เหงียน เกียบได้กล่าวถึงแผนการรบที่เดียนเบียนฟูว่า เขาตั้งใจให้ฝรั่งเศสเข้าใจผิดว่ากองทัพเวียดนามห์อาจจะบุกข้ามพรมแดนจากเดียนเบียนฟูเข้าไปยึดครองลาว เพื่อต้องการให้ฝรั่งเศสส่งกองกำลังมาประจำที่เดียนเบียนฟู เวียดนามห์ก็จะเป็นฝ่ายชนะเพราะมีความชำนาญเรื่องยุทธศาสตร์มากกว่า

กองทัพฝรั่งเศสเริ่มปฏิบัติการคาสเตอร์ โดยการส่งพลร่มเข้ายึดพื้นที่เดียนเบียนฟู การรบแบบจรรยา หรือแบบกองโจร คือการปิดล้อมค่ายและมุ่งตอบโต้แผนนาวาร์ของฝรั่งเศส ในวันที่ 7 พฤษภาคม ค.ศ.1954 ประกาศยกยอแม่แก่เวียดนามห์

ฝรั่งเศสสิ้นสุดอำนาจตามข้อตกลงในสนธิเจนีวา ใช้เส้นขนานที่ 17 เป็นเส้นแบ่งเขตเวียดนาม ออกเป็น 2 ส่วนชั่วคราวภาคเหนือให้อยู่ภายใต้การปกครองของพรรคแรงงานเวียดนาม มีโฮจิมินห์เป็นผู้นำ ส่วนเวียดนามใต้ให้อยู่ภายใต้รัฐบาลโง ดินห์ เดียมดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยมีสหรัฐอเมริกาเข้ามามีบทบาทสำคัญ และแทรกแซงการปกครองของเวียดนามใต้ เวียดนามยังคงต่อสู้เพื่อเอกราชต่อไปเพื่อบรรลุเป้าหมายใน ค.ศ. 1975

บรรณานุกรม

เอกสารและหนังสือที่ตีพิมพ์

เกรกฤทธิ์ เชื้อมงคล. (2558). **เวียดนาม เปิดบันทึกประวัติศาสตร์กู้แผ่นดินก่อนตกอยู่ภายใต้การยึดครองฝรั่งเศส**. กรุงเทพฯ: เพชรประกาย.

จักรสิน พิเศษสารทร. (2546). **30 ปี ของสงครามกู้อิสรภาพเวียดนาม**. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.

ชนัญชิตา ศิริจันโท.(2519). “**บทบาทของชนเผ่าไทในเวียดนามในศึกเดียนเบียนฟู (ค.ศ. 1946 – 1954)**” สารนิพนธ์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์เอเชีย บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เชิดเกียรติ อรรถากร. (2540). **ขบวนการคอมมิวนิสต์เวียดนาม**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

นิฐนารถ นิลดี. (2555). “**ขบวนการคอมมิวนิสต์ในเวียดนาม ค.ศ. 1945-1975**” วิทยานิพนธ์สาขาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิชยพรรณ ช่วงประยูร. (2560). “**ความสัมพันธ์ระหว่างขบวนการเวียดนามกับสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1944-1945**” วิทยานิพนธ์สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

โว เหงียน เกียบ. (2517).**สงครามจรรยา**. แปลโดย ศาสวัต วิสุทธิ์วิภาช. กรุงเทพฯ: ปุณฺณ.

ศุขปริดา พนมยงค์ และปริดา ข้าวบ่อ. (2552).**หวนเหยียนย้าย จอมทัพคู่บารมีโฮจิมินห์**. กรุงเทพฯ: มิ่งมิตร.

สว่าง วงศ์พัฑฒ์.(2520). **ฝรั่งเศสแพ้ที่เดียนเบียนฟู**. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.

สุด จอนเจดสิน. (2546). **เวียดนามตั้งแต่สมัยอาณานิคมฝรั่งเศสถึงปัจจุบัน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนันท์ธนา เมธานนท์. (2547). “**เวียดนามให้ทัศนะฝรั่งเศส : การสำรวจเชิงวิเคราะห์ผลงานวิชาการภาษาฝรั่งเศสเกี่ยวกับเวียดนามระหว่าง ค.ศ. 1884-2000**” ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ข้อมูลจากเว็บไซต์

นุชจรีน จิตชัย. (2556). **เวียดนามภายใต้การปกครองฝรั่งเศส**. เข้าถึงเมื่อ 22 มีนาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://njitchai53010512024.blogspot.com/2013/09/blog-post.html>

มงคล วิศิษฐ์สดมภ์. (มปป).**เดียนเบียนฟู**. เข้าถึงเมื่อ 22 มีนาคม 2561. เข้าถึงได้จาก https://www.academia.edu/13929155/เดียน_เบียน_ฟู_Dien_Bien_Phu_

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวณิชกานต์ จำแก้ว
วันเดือนปีเกิด	13 ตุลาคม 2539
สถานที่เกิด	นนทบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	166/59 ซอย 3 หมู่บ้านเดอะลิฟวิ่ง 3 ถนนบ้านกล้วย-ไทรน้อย ตำบลพิมลราช อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11110
ประวัติการศึกษา	
2558-ปัจจุบัน	ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง สนามจันทร์ คณะอักษรศาสตร์ สาขาเอเชียศึกษา ภาษาเวียดนาม
2552-2557	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จังหวัด กรุงเทพมหานคร สายศิลป์ภาษาเยอรมัน